

W W W . J U R I S T K O N T A K T . N O

JURIST

NR 9/2016 50. ÅRGANG

KONTAKT

Jul i Norges øverste domstol

Tradisjonene i Høyesterett

Fylkesmannsjuristene bekymret // Debatt om politi og påtale
PST-sjefen om mediestorm // Samfunnsbygger kåret

Testamentarisk gave til hjerteforskningen!

Nasjonalforeningen for folkehelsen er den største humanitære bidragsyteren til norsk hjerteforskning. Vårt arbeid finansieres med innsamlede midler.

Hjerte- og karsykdommer er årsak til flest dødsfall i Norge. Hver dag dør 47 mennesker på grunn av hjerte- og karsykdommer.

Dagens behandling er resultatet av tidligere forskning. En testamentarisk gave går direkte til hjerteforskningen og er en investering for framtidige generasjoner. Gaven er fritatt for arveavgift og kommer derfor i sin helhet forskningen til gode.

Postboks 7139 Majorstuen, 0307 Oslo Tlf: 23 12 00 00 Faks: 23 12 00 01 www.nasjonalforeningen.no

Juristforbundet inviterer til **Pensjonisttreff**

Torsdag 19. januar 2017 kl. 14.00

Sted: Hambros Café og Conditori,
Rosenkrantzgaten 3, Oslo.

Det serveres smørbrød og kaffe.

Påmelding innen 16. desember til
tema@juristforbundet.no

Merk påmeldingen med kursnr.
2017903. Begrenset antall plasser.

Juristforbundet ønsker alle
pensjonistmedlemmer en riktig
god jul og et godt nytt år!

Innhold

- 6 Tamar Thorud
- 10 Siden sist
- 12 Representantskapsmøte
- 14 Vegard Bø Bahus
- 16 ID-misbruk
- 17 Siv Hallgren
- 18 Benedicte Bjørnland
- 22 Rettssikkerhet i forvaltningen
- 24 NSM
- 26 Luftfart
- 28 Jul i Høyesterett
- 32 Fylkesmannsjuristene
- 36 Rolf B. Wegner
- 39 Kristian Andenæs
- 40 Rettsvern for dyr
- 42 Juss-Buss kommenterer
- 43 Debatt Lier / Bolstad
- 44 Sverre Bromander
- 46 Brexit
- 48 Din økonomi
- 49 Arbeidslivet
- 51 Curt A. Lier mener
- 52 Meninger
- 55 Stilling ledig
- 58 Nytt om navn

6

Samfunnsbygger

Tamar Thorud i Gatejuristen til topps i kåring av ledertalenter.

18

Ga råd

PST-sjef Benedicte Bjørnland ga råd til ledere i mediestorm.

26

Luftfart

Luftfartstilsynets «nye» juridiske avdeling i Bodø.

28

Tradisjoner

Høyesterett markerer julen med både kor og polonaise.

32

Rettssikkerhet

Fylkesmannsjuristene frykter for konsekvensene av sentralisering.

//

Jeg gjør aldri hjemme-hos-intervjuer med koselig tekopp og ullent ullplagg

Benedicte Bjørnland, side 19

JURIST
FORBUNDET

Forsikring

Forsikring til medlemspris

Som medlem av Juristforbundet får du svært gunstige betingelser på forsikring. Du får blant annet:

- ✓ Liv- og uføreforsikring til markedsledende vilkår og priser
- ✓ Innbo-, reise- og personforsikringer (kollektive forsikringer) med gode vilkår til stabilt lave priser
- ✓ Minimum 20 % rabatt på individuelle skadeforsikringer (for eksempel bil-, hus- og hytteforsikring)
- ✓ Rådgiving når du trenger det
- ✓ Profesjonell bistand ved eventuell tvist om skadeoppgjør

**Bruk
medlems-
fordelene
dine**

Telefon: 23 11 33 11 | forsikring@juristforbundet.no | www.juristforbundet.no/forsikring

Redaktør

Ole-Martin Gangnes
omg@juristkontakt.no

Journalist

Tore Letvik
tl@juristkontakt.no

Annonsesjef

Per-Olav Leth
07 Media
perolav@07.no
Tlf.: +47 918 16 012

Design/layout

Inge Martinsen
07 Media
inge.martinsen@07.no

Tips redaksjonen

omg@juristkontakt.no
mob. 48 24 83 52

For annonser

perolav@07.no
tlf.: 91 81 60 12

Ved adresseendring

Logg inn med ditt medlemsnummer
på juristforbundet.no for å endre.

Andre: send ny adresse til
medlem@juristforbundet.no

Abonnement

Kr 500,- pr. år (9 utgivelser)

Redaksjonen forbeholder seg
retten til å redigere eller
forkorte innlegg.

Forsidefoto:

Fartein Rudjord

Teknisk produksjon:

07 Media – 07.no

Innsendt stoff til neste nummer
må være redaksjonen i hende
innen 9. januar 2017.

Redaksjonen avsluttet

6. desember 2016.

Juristkontakt arbeider
etter redaktørplakaten
og er en del av

Imponerende kongress

I november hadde Juristkontakt gleden av å delta på Juristkongressen, som arrangeres annen hvert år av Juristforbundet og som i år hadde et rekordhøyt antall deltakere. Juristkongressen har etablert seg som et viktig møtepunkt for jurister, ikke minst når det gjelder å mobilisere tillitsvalgte i Juristforbundet. Representantskapsmøtet, Juristforbundets øverste organ, hadde som vanlig lagt sitt møte i tilknytning til kongressen. Dessuten ble årets tillitsvalgt kåret for første gang. Prisen gikk til Benedikte Rørvik Nilsen. Hun arbeider som juridisk rådgiver i Tromsø kommune og har vært engasjert i tillitsvalgtarbeid i en årrekke. Rørvik Nilsen, som beskrives som et skikkelig dugnadsmenneske, sier at det er viktig at folk melder seg som tillitsvalgt for å gjøre en forskjell på de arbeidsplassene det gjelder. Og at man får mye kompetanseheving gjennom å være tillitsvalgt.

I denne utgaven kan du lese flere reportasjer og intervjuer fra kongressen. PST-sjef Benedicte Bjørnland, med mange år i politi og påtalemyndighet bak seg, forteller om hvordan det er å være politileder når medieværet står på som verst. Hun sier at medietreningskurs og teori sikkert er bra, men at hun har lært mest av egen erfaring. Og at hun aldri kommer til å gjøre hjemme-hos-intervjuer "med koselig tekopp og ullent ullplagg". Professorene Erik Boe og Dag Wiese Schartum snakker om rettsikkerhet i forvaltningen. Boe advarer juristene mot å pynte seg med lånte fjær i den rettspolitiske debatten og Schartum etterlyser sterkere involvering fra jurister når det utvikles automatisert forvaltning. Nasjonal Sikkerhetsmyndighet gir sikkerhetsråd og Live Kleveland snakker om dyrenes rettsvern. For å nevne noe fra et program med en bredde som var imponerende.

Imponerende er også riktig ord å bruke om Gatejuristens Tamar Thorud. Han ble nylig kåret til "årets samfunnsbygger" i en stor ledertalentkåring arrangert av E24. Han har tidligere bygget opp Gatejuristen Innlandet og er nå prosjektleder for Barnas Jurist, Gatas Økonom og et helserettighetsprosjekt i Kenya. Thorud har sett at frivillighetsmodellen Gatejuristen har bygget opp er overførbart og kan brukes over hele landet. Det er mye kompetanse der ute som kan utnyttes enda bedre og han er opptatt av innovative løsninger på sosiale problemer. Les intervjuet med Tamar Thorud lenger bak i denne utgaven.

På tampen av året

Juristkontakt har besøkt Høyesterett nå i desember. Der er juletreet, som kommer fra Valdres, på plass og lukten av gran kjennes i hele huset. Det er ikke lenge før julefreden senker seg for noen dager i landets øverste domstol og som du kan lese om i denne utgaven er det flere juletradisjoner i Høyesterett. Høyestjustitiarius Toril Marie Øie sier det er fellesskap og trivsel i stort monn og direktør Gunnar Bergby forteller om både julefest, julekaffe og juletreffest for barn.

Snart er siste arbeidsinnspurt på tampen av året ferdig og de fleste av oss har noen velfortjente fridager foran oss – vi ønsker alle leserne våre en riktig god jul! Neste Juristkontakt har du i postkassa 25. januar.

Ole-Martin Gangnes
redaktør
omg@juristkontakt.no

Samfunnsbyggeren

Tamar Thorud begynte som frivillig i Gatejuristen for seks år siden. Nå er han hedret med pris som «årets samfunnsbygger» i en ledertalentkåring og arbeider med store nye rettshjelpsprosjekter.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Foto: Hoan Ngoc Nguyen

Tamar Thorud vant nylig førsteprisen i kategorien «årets samfunnsbygger» i en stor ledertalentkåring arrangert av næringslivs- og økonominettavisen E24, Ledertalentene 2016. Den 27 år gamle juristen, opprinnelig fra Løten i Hedmark, har tidligere bygget opp Gatejuristen Innlandet og er nå prosjektleder for Barnas Jurist og Gatas Økonom.

«Kategorien gjelder de som har utmerket seg gjennom sosialt entreprenørskap og som i tillegg til verdiskaping for sin egen bedrift eller organisasjon har utført en samfunnsnyttig innsats. Og som har adressert ett eller flere samfunnsproblemer og gitt disse nye løsninger. Tamar Thorud leder 30 frivillige i Gatejuristen, som bruker av sin fritid på å hjelpe de i samfunnet som har det aller vanskeligst. Han har etablert en modell som har vist seg skalerbar. Tamar ser muligheter og utfordrer systemet slik at han får ting til å skje til beste for brukergruppene. Han har tatt initiativ til samlokalisering og samarbeid med ulike rettshjelpstiltak. Han er en klar og tydelig

leder», het det fra juryen da prisen ble delt ut i november.

Tamar Thorud startet som frivillig i Gatejuristen for seks år siden.

– I 2010 jobbet jeg som frivillig én dag i uken ved siden av studiene med å gi juridisk rådgivning til Gatejuristens klienter, forteller han.

Etterpå ble det jobb i både Statoil og i næringspolitisk avdeling i Nærings- og fiskeridepartementet. Thorud hadde sett for seg å arbeide med næringslivets rammevilkår, men da han ble headhuntet tilbake til Gatejuristen for å starte opp nye prosjekter var han ikke i tvil.

– Da jeg ble spurt om å bygge opp Gatejuristen Innlandet var det lett å svare ja. Jeg trigges av å oppnå resultater. Her har jeg gode folk i ryggen. Vi har en visjonær leder i Cathrine Moksness og frivillige står i kø, sier Thorud til Juristkontakt.

Vi møter ham, sammen med Gatejuristens Reidar Salvesen, på Juss huset i Oslo sentrum, der JURK, Juss-Buss og Gatejuristen nå er samlet

under ett tak. Reidar Salvesen har vært med i Gatejuristen helt siden oppstarten og har mange godord om sin prisvinnende kollega.

– Tamar har en usedvanlig sterk gjennomføringsevne og han er både kreativ og pedagogisk. Han er en stor organisator og jobber strukturert. Han er faglig sterk og har et godt lag med medarbeiderne. Det er inspirerende å jobbe sammen med ham, sier Salvesen.

Inspirerende er ordet også Thorud bruker, når han skal beskrive arbeidet sitt.

– Jeg blir veldig inspirert og føler meg privilegert over å få delta sammen med 150 frivillige i Gatejuristens prosjekter. Vi har med oss mange unge talenter og vi oppnår resultater. Det er spennende at dette er et dugnadsarbeid der både det offentlige og private samarbeider, sier han.

– Men det er vel en stor forskjell på å jobbe her, sammenliknet med jobb i Statoil eller Næringsdepartementet?

– Det er klart det er forskjellig, men jeg ser også mange likheter. Som kvalitetsarbeid, sterk faglighet og vik-

// Dette er et
dugnadsarbeid der både
det offentlige og private
samarbeider

Tamar ser muligheter og utfordrer systemet slik at han får ting til å skje til beste for brukergruppene, sa juryen da prisen ble delt ut.

tigheten av å sette sammen gode team. God ledelse er viktig alle steder.

I Gatejuristen arbeider vi systematisk for å levere kvalitet i alle ledd og måten vi arbeider med fagutvikling og kompetanseutvikling ligner det som gjøres i store organisasjoner som departementet og Statoil.

Aksjonsprosjekter

Gatejuristen har gjennom tolv år tilbudt rusavhengige gratis retts hjelp. Virksomheten har spredt seg og i dag finnes Gatejuristen i 14 byer. På landsbasis legger 150 frivillige jurister, advokater og jusstudenter ned adskillige årsverk hos Gatejuristen. Det ble behandlet nær 3000 saker i fjor.

I dag er det ikke bare rusavhengige som får retts hjelp, nysatsninger er Barnas Jurist og Gatas Økonom. Det er disse to nye prosjektene Thorud leder.

– Jeg jobber med begge disse prosjektene nå. Barnas Jurist har vært i gang fra september. Vi merker et stort trykk, det er behov for juridisk hjelp der ute. Vi har tatt inn nær 70 saker på de første ti ukene siden etablering og vi får inn saker av stor bredde. Det har vært saker som gjelder barn i fosterhjem og som dreier seg om medbestemmelse og konflikter med fosterforeldre. Her gjelder det å ikke eskalere konflikten. Det har også vært saker på utlendingsfeltet som handler om familiegjennforening.

Han forteller også om en sak der en ung gutt, som hadde falt utenfor i samfunnet, endelig fikk seg jobb som sjåfør. Men på grunn av en tidligere dom hadde politiet innsigelser mot at han skulle få ha sertifikat.

– Vi jobbet med saken og det endte med at politiet trakk innsigelsen. Vi

hadde også en sak som handlet om kjønnsidentitet hos en gutt med minoritetsbakgrunn. Han trengte hjelp og rådgivning, men foreldrene nektet ham det. Der gikk vi inn i en dialog, det er igjen viktig med lavest mulig konfliktnivå, og resultatet ble at gutten selv fikk bestemme å ta imot hjelp. Det at vi arbeider med å holde lavt konfliktnivå er veldig viktig i saker med barn og unge.

– Saker kommer til oss fordi vi er ute i miljøene. Det er aksjonsprosjekter der vi kartlegger retts hjelps behov og driver nybrottsarbeid, sier Thorud og Salvesen.

Barnas Jurist har koblet på en rekke aktører, som for eksempel Røde Kors, Redd Barna, Ullevaal universitetssykehus, skolehelsetjenesten og Nav.

I prosjektet Gatas Økonom, handler det om å hjelpe mennesker i økonomisk uføre.

– Gjennom arbeidet i Gatejuristen har vi sett at mange av klientene våre har store økonomiske problemer. Mange er gjeldsslaver. I dette prosjektet jobber vi bredt med økonomi. Vi hjelper til med økonomisk rådgivning, sette opp budsjett, kartlegge gjeld, forhandle om gjeldsordninger osv. Noen trenger råd i forbindelse med at de har arvet penger. Dette kan dreie seg om mennesker som ikke har nettbank og slike ting som er selvfølgelig for andre. I dette arbeidet er det team der både jurister, økonomer og personer med sosialfaglig bakgrunn med.

Økonom Silje Sandmæl, kjent fra Luksusfellen på TV, er med som ambassadør for prosjektet.

– Dette er litt som Luksusfellen, men uten kameraer, sier Thorud.

Det nyeste på stammen er utenlandsatsing.

– Modellen vår fungerer så godt, så vi jobber med å få til spredning også utenlands. Vi samarbeider med organisasjonen HERAF i Kenya i et prosjekt om helserettigheter. Prosjektet skal munne ut i gratis retts hjelp i enkeltsaker i Kenya. Fredskorpset er også med på dette samarbeidet og vi tar sikte på oppstart neste høst.

Innovasjon

Gatejuristen er i dag i 14 byer, men både Thorud og Salvesen sier det er utviklingsmuligheter i modellen Gatejuristen har utarbeidet for frivillig arbeid. Det første målet er å spre Barnas Jurist og Gatas Økonom, som i dag er Oslo-baserte, utover landet.

– Modellen vi har for frivillighet og retts hjelp er overførbart og kan brukes over hele landet. Det er mye kompetanse der ute som kan utnyttes enda bedre. Vi har gjort oss gode erfaringer med å sette studenter og erfarne fagfolk sammen i team. Erfaringsoverføringen er viktig. Dessuten har vi gode samarbeidspartnere, som advokatfirmaet Haavind og Help Forsikring, sier de.

Gatejuristen har blitt beskrevet om innovative.

Gatejuristens Cathrine Moksness, Reidar Salvesen, Tamar Thorud, Ingrid Olsen og Hampus Jansson.

– Vi har hele tiden utviklet oss og er svært takknemlig for alle støtten vi har fått fra ExtraStiftelsen til vårt sprednings- og utviklingsarbeid. En avgjørende faktor er kvalitetssikring i alle ledd. Det trengs når vi har nettverk og satellitter over hele landet. Kvalitetstankegangen har vi tatt med oss i alle prosjektene og det er noe vi jobber med kontinuerlig. Det gjør også at vi klarer å jobbe mer effektivt.

Det er stor pågang av søkere som ønsker å være frivillige og det er blitt hard konkurranse om å komme med.

– Vi skal levere kvalitet, derfor må vi sette en begrensning på antall frivillige, slik at vi både får gitt dem grundig opplæring og oppfølging. Det virker til å henge høyt i studentmiljøene å være frivillig hos oss. Mange studenter etablerer kontaktnett som frivillige her.

Studentene får mulighet til å utgjøre en viktig forskjell for mennesker som har det vanskelig, samtidig som de får kontakter som kan hjelpe dem i karrieren. For studentene er mentorordning, tverrfaglige team og fadderordning attraktivt. Og for juris-

tene, advokatene og økonomene lages det spesialtilpassede løp som legger til rette for å være frivillig ved siden av full jobb.

Thorud er opptatt av innovative løsninger på sosiale problemer.

– Ved å se med et nytt blikk på hvordan vi organiserer oss, og ved å bruke ressurser i samfunnet som eller ville ligget ubenyttet, kan vi skape gode resultater.

Og støtten til arbeidet har vært god.

– Det er fantastisk med all støtten vi får fra både juristmiljøene og det politiske miljøet. Vi ønsker å spre prosjektene våre og vil gjerne ha med flere aktører på finansieringssiden. Det gjelder både fra advokatbransjen og næringslivet generelt. Støtte til oss utløser enormt mye retts hjelp for pengene. Her er det vel rundt 500 prosent rente på pengene, sier Thorud med et smil.

– Den samfunnsøkonomiske nytten av at vi legger til rette for frivillighet blant jurister og andre akademikere er stor, sier årets samfunnsbygger.

Siden sist

Robotene kommer

Per Ragnar Bronken, advokat og partner i Steenstrup Stordrange, holdt foredrag om robotisering, delingsøkonomi og fremti-

dens arbeidsliv under Juristkongressen. – Utviklingen skjer raskt og det er vanskelig å holde følge med for lovgivningen. Robotisering kommer på en rekke områder og det får konsekvenser sosialt, økonomisk og juridisk, sa han. Dessuten får utviklingen av den såkalte delingsøkonomien juridiske konsekvenser. – Det får ikke minst arbeidsrettslige konsekvenser. Hvem er arbeidsgiver? Er man arbeidstaker eller frilanser? Hva med eventuelt erstatningsrettslig ansvar, arbeidsgiveravgift og HMS. Bronken reiste flere problemstillinger i sitt foredrag. – Kanskje frilansere får en bedre posisjon når det gjelder vern og trygd. Sikkert er nok at de tradisjonelle fagforeningene og tariffavtalene vil utfordres. Profesjonsforeningene blir viktige og jeg tror Akademikerne vil bli det nye LO, sa han.

Jubileumsgave går til rettssikkerhetsarbeid

Juristforbundet er 50 år, og i den forbindelse gir Stiftelsen Lovdata Juristforbundet 10.000 kroner i jubileumsgave, forutsatt at forbundet gir pengene videre til en selvvalgt organisasjon som arbeider for rettssikkerhet. Juristforbundet velger å gi pengene til JURK – Juridisk Rådgivning

for Kvinner. Gaven ble overrakt av Lovdatas styreleder Herman Bruserud under jubileumsfeiringen på Juristkongressen. JURK arbeider for å sikre kvinners rettigheter og har hjulpet mer enn 50.000 kvinner med rettslige problemstillinger siden etableringen i 1974.

– Barns personvern krenkes

Mange foreldre legger ukritisk ut bilder av og personopplysninger om barna sine på sosiale medier. Det kan bety at de krenker barns rettigheter etter personvernloven, sa Sara Eline Grønvold i et foredrag på Juristkongressen. Grønvold er jurist og forfatter av boken «Barn og personvern». – Foreldre er som det helt klare utgangspunktet nærest å vite hva som er best for sine egne barn. Men når vi vet at dette utgangspunktet er langt fra

absolutt på så mange andre områder, finner jeg det merkelig at man er så tilbakeholden med å mene noe om barnets selvstendige rettigheter når det gjelder personvern, sa Grønvold. Hun mener at barn i utgangspunktet har den samme retten til beskyttelse av sitt privatliv som voksne. Barn har i tillegg vern etter Barnekonvensjonen. – Når det gjelder prinsippet om barnets beste, er det svært viktig å huske at dette prinsippet ikke kan snus på hodet. Det er ikke slik at handlinger som «ikke er til skade for barnet» oppfyller prinsippet. Handlingen skal være nettopp til barnets beste. Hvor mange tenker egentlig over dette før de legger ut bilder av barnet sitt? spurte Grønvold.

Inviterte norske jurister til Justness Project

Den amerikanske advokaten Kimberley Motley holdt innledningsforedraget under Juristkongressen. Hun er kjent for sitt arbeid i Afghanistan, men har klienter over hele verden. Nå har hun dratt i gang Justness Project, og hun inviterte norske jurister til å bidra. Juristkontakt skrev om Motley tidligere i år. Hun fikk som første ikke-afghaner – og kvinne – tillatelse til å praktisere som advokat i Afghanistan og er hovedperson i en prisvinnende dokumentarfilm. Det er dette arbeidet hun er kjent for, men hun er ikke bare menneskerettsadvokat – de fleste klientene hennes er betalende klienter, inkludert næringslivsklienter. Nå har hun satt i gang en kampanje for å samle penger og interesse for et prosjekt kalt Justness Project.

«We're putting the laws back in the hands of citizens worldwide», lyder beskrivelsen av prosjektet – som har ambisjoner om å strekke seg over hele verden. Det handler om å skape nye veier for utbredelse av rettssikkerhet og rettssamfunn gjennom jordnært arbeid. Borgere skal gjennom opplæring og oppmuntring bruke lovene og hevde rettighetene sine. Noe som er i tråd med Motleys kritikk av store offentlige programmer; i dokumentarfilmen peker hun på at i Afghanistan har enorme pengesummer forsvunnet i korrupsjon og at det dermed ikke hjelper å bare pøse penger ukritisk inn uten å være ute i den virkelige verden.

Åpnet fullsatt kongress med oppsummering av rettssikkerhetens år

Curt A. Lier, president i Juristforbundet, åpnet Juristkongressen, som i år hadde rekordmange deltakere. 750 deltakere hadde funnet veien til Lillestrøm. Lier oppsummerte Juristforbundets satsing på "Rettssikkerhetens år" i 2016 og tok blant annet for seg rettssikkerheten i kommunene. – Fortsatt er det slik at et flertall av norske kommuner har valgt å ikke ha ansatt jurist, til tross for at det regelverket de er satt til å forvalte er mer komplisert enn noen gang. Konsekvensen av dette er at innbyggerne ikke kan føle seg trygge på kommunenes vedtak og praksis alltid er i tråd med regelverket, sa Lier. Han pekte på at svaret fra kommunene ofte er at det

leies inn juridisk kompetanse ved behov, ved at man leier inn advokat. – Men det er en rekke utfordringer med den praksisen. Det vil ikke fange opp at man bruker regelverket feil i det daglige, før noen klager. Ofte er det ikke kompetanse der til å vite når det er behov for å hente inn juridisk bistand. Dessuten bygges det ingen kompetanse i organisasjonen ved å leie inn advokater utenfra, sa Lier. Han mener et slikt system favoriserer de ressurssterke. – De som er i stand til å se at praksisen er feil påpeker det og henter inn advokatbistand når de skal klage på kommunen. Det er ikke et riktig, rimelig eller rettssikkert system, sa han.

JURIST KONTAKT ser tilbake

40 år siden

«Vedtaket er mer enn interessant: Det er også et varsel om tilstramming, i realiteten sensur, ved våre universiteter.»

(Professor Thomas Mathiesen etter Fakultetrådets klausulering av hans bok)

30 år siden

«Justisminister Helen Bøsterud gikk ut med en pressemelding 13 november som vakte reaksjon i vide kretser. Hun avfyrte en bredside mot ledelsen i sin egen politiavdeling.»

(Storingsrepresentant Georg Apenes kaller det en konstitusjonell nydannelse)

20 år siden

«I fjor ble 40 bokettersyn avholdt. Av de 40 endte sju med innberetning til Justisdepartementet. Og i hele 1995 ble det besluttet å tilbakekalle fire advokatbevillinger.»

(Tilsynsrådet for advokatvirksomhet tilbakekalte fire bevillinger)

10 år siden

«Det feltet vi arbeider med er inne i en vekstperiode når det gjelder interesse.»

(Generaladvokat Arne Willy Dahl)

Når over 40 advokatselskaper velger oss...

...kan du være trygg på at vi leverer kvalitet.

Amesto Translations er Norges største leverandør av translatortjenester.

amesto
Translations

Kontakt oss på: Tlf: +47 922 03 214 · Adr: Smeltedigelen 1, 0195 Oslo

Representantskapsmøte i Juristforbundet

Ny visepresident og mer penger ut til seksjonene

Juristforbundets representantskap valgte nytt hovedstyre og behandlet organisasjonsutvalgets rapport under sitt møte rett etter Juristkongressen på Lillestrøm. Curt A. Lier ble gjenvalgt som president. Susanne Eliassen ble ny vise-president.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

- Curt A. Lier gjenvalgt som president i Juristforbundet
- Susanne Eliassen valgt som ny vise-president
- De ulike medlemsseksjonene skal selv få disponere mer penger
- Landsmøter blir Juristforbundets øverste organ

Susanne Eliassen og Curt A. Lier.

Etter at representantskapet i høst utsatte behandling av organisasjonsutvalgets rapport, stod dette på programmet under møtet 25 – 26 november. Det var i forkant mye diskusjon, blant annet i Juristkontakts spalter, om spørsmålet som handlet om mer frikjøp av heltids tillitsvalgte. Etter møtet er det klart at spørsmålet om frikjøp av visepresident (heltids) utsettes til sommeren.

Representantskapet vedtok imidlertid at seksjonene selv skal disponere økte ressurser ved at det overføres mer penger fra Juristforbundet sentralt. I dag er det en «handlingsregel» på 10 prosent årlig på dette. Denne rammen skal beholdes, men i tillegg kan hver seksjon få et «grunnbeløp» på 750 000 kroner oppå de ti prosentene. Studentene kan få 500 000 kroner i et slikt «grunnbeløp».

På møtet ble det fremholdt at aktivitetsnivået på den måten skal økes ute i seksjonene og at seksjonene selv best vet hvilke aktiviteter det bør satses på. Det gir også mulighet for fleksible ordninger med helt eller delvis frikjøp av tillitsvalgte dersom det er ønskelig.

– Dette er en god begynnelse, ble det uttalt fra flere delegater under møtet.

Representantskapet vedtok også å øke antall delegater til representantskapsmøtene – som nå heter landsmøte.

Forbundets øverste organ endrer dermed navn fra representantskapsmøte til landsmøte. Fire medlemmer fra hver seksjon, som velges av seksjonsstyrene, møter på landsmøtet med tale-, forslags- og stemmerett. 39 øvrige representanter fordeles proporsjonalt mellom seksjonene med unntak av Juristforbundet – Student.

Nytt styre

Representantskapet valgte også nytt hovedstyre. President, visepresident og to plasser i styret var på valg.

Curt A. Lier ble gjenvalgt til presidentvervet – han var også innstilt av valgkomiteen.

Det samme var Susanne Eliassen til vervet som visepresident. Også hun ble valgt.

Under møtet kom det forslag fra Juristforbundet – Privat om Kate Rodin som visepresident, men hun trakk seg før representantskapet gikk til avstemming. Tidligere visepresident Erik Warberg ble under møtet takket for innsatsen og går ut av hovedstyret.

Det nye hovedstyret i Juristforbundet ser nå slik ut:

President: Curt Andre Lier

Visepresident: Susanne Eliassen

Styremedlemmer valgt av representantskapet: Frank Grønås, Marta Trzcinska, Karoline Dystebakken (møtende varamedlem)

Styremedlemmer valgt av seksjonene: Ingjerd Thune (JF-Dommerforeningen), Jørn Henry Hammer (JF-Privat), Mathilde Nerland Lie

(JF-Student), Sverre J.W. Bromander (JF-Stat), Lars Marius Heggberget (JF-Kommune)

Ansattes representant (observatør): Annette Narverud

Varamedlemmer i styret er Wiggo Storhaug Larssen (JF-Dommerforeningen 1. vara), Brit Ankill (JF-Dommerforeningen 2. vara), Kate Rodin (JF-Privat 1. vara), Tone Helén Brodal (JF-Privat 2. vara), Katrine Bratteberg (JF-Stat 1. vara), Vibeke Aasen Eriksrud (JF-Stat 2. vara), Bernt Almbakk (JF-Kommune 1. vara), Thale Blanck Torkildsen (JF-Kommune 2. vara), Elinor Kaland (JF-Student 1. vara), Alexander Rygh Pedersen (JF-Student 2. vara), Arild Jebens (vara for ansattes representant)

Benedikte Rørvik Nilsen ble årets tillitsvalgt

Under Juristkongressen ble Benedikte Rørvik Nilsen hedret med prisen årets tillitsvalgt.

– Det er en stor ære, sa Benedikte Rørvik Nilsen om prisen som ble delt ut av Juristforbundets president Curt A. Lier under Juristkongressen på Lillestrøm.

Hun arbeider som juridisk rådgiver i Tromsø kommune og har vært engasjert i tillitsvalgtarbeid i en årrekke.

– Dette motiverer meg til å jobbe videre som tillitsvalgt. Samtidig ten-

ker jeg at det gjøres veldig mye bra tillitsvalgtarbeid der ute – så jeg er ydmyk over at akkurat jeg skulle få denne prisen, sier hun til forbundets nettside.

Om tillitsvalgtrollen sier hun:

– Det viktigste med å ha en tillitsvalgt er at man har et bindeledd mellom ledelsen i en organisasjon og de ansatte, for å sikre god kommunikasjon og ivaretagelse av ansattsperspektivet i alt som skal gjøres.

Hun sier hun får mye igjen for engasjementet.

– Det er viktig at folk melder seg som tillitsvalgt for å gjøre en forskjell på de arbeidsplassene det gjelder. Man får mye kompetanseheving gjennom å være tillitsvalgt. Det er rett og slett veldig oppbyggelig og interessant.

Av Juristforbundet blir Benedikte Rørvik Nilsen beskrevet som «et skikkelig dugnadsmenneske»

– En verdig ambassadør som Juristforbundet er stolte av, heter det fra forbundet.

Prisen er en tegning og ti tusen kroner.

Etterlyser rettspolitisk innsats for identitetsløse i Norge

Advokat Vegard Bø Bahus har i samarbeid med Nasjonalt ID-senter ført i pennen en bok som gir en praktisk og systematisk gjennomgang av ulike sider ved identitetskontroll i utlendingsforvaltningen. Boka peker også på behovet for å få løst problemet med en voksende gruppe utlendinger som lever i Norge i årevis uten avklart identitet.

Tekst og foto: Tore Letvik

– Det finnes helt klart et rettssikkerhetsaspekt i å få avklart menneskers identitet. Vår bok er i første rekke en praktisk håndbok og en innføringsbok i det juridiske rammeverket rundt id-kontroller og identitetsvurderinger. Men vi har også forsøkt å skissere enkelte problemstillinger og temaer hvor det er behov for en rettspolitisk innsats, sier Bahus til Juristkontakt.

Blant problemene som omhandles i boka er gruppen av identitetsløse og deres barn.

– Som jeg har redegjort litt for i boka lever denne gruppen i et vakum, og gruppen er voksende. Det er utlendinger som rett og slett ikke klarer å avklare sin identitet. De får ikke noen ordentlig oppholdstillatelse, men er i Norge på midlertidige tillatelser etter utlendingslovens § 38 5.ledd, uten

rett til nye tillatelser. Jeg har selv hatt noen slike saker som advokat. Enkelte av de identitetsløse har vært i Norge i 7-8 år, og prøver å få dokumentasjon fra ambassader i sine hjemland på sin identitet, men får ikke sannsynliggjort identiteten i tilstrekkelig grad overfor norske myndigheter. Dermed får de ikke fødsels- og personnummer. De kan ikke få sertifikat, ikke bankkort, får ikke rett til å studere, og har store problemer, sier Bahus.

Dette er også personer som har, eller får barn.

// Enkelte av de identitetsløse har vært i Norge i 7-8 år

– Den tristeste gruppa er nettopp deres barn, fordi de på en måte arver sin identitetsløshet i og med at foreldrene ikke har fått sannsynliggjort sin identitet godt nok, sier Bahus som peker på behovet for at myndighetene gjør noe for å avklare situasjonen for disse menneskene.

– Dette er en gruppe som blir større og så langt har ikke lovgiver avklart hva man skal gjøre med dem. Der er det behov for et rettspolitisk arbeid, og det sier boka en del om. Det er på en måte en ball som vi kaster videre, og i forhold til min jobb som advokat er dette helt klart også et slikt tilsnitt i boka, sier Bahus.

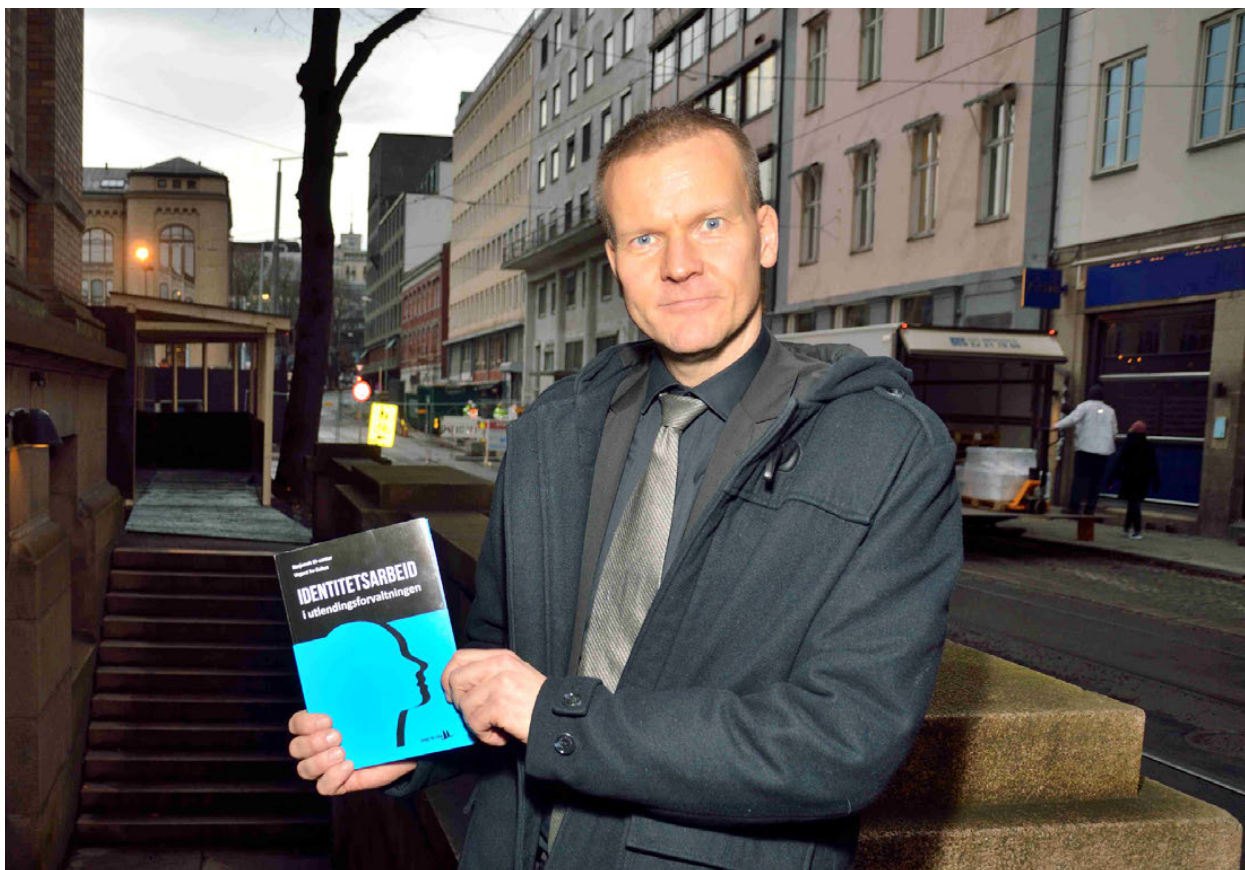
– Hvorfor var det viktig å skrive denne boken?

– For vår del og for Nasjonalt ID-senters del var det viktig rett og slett å få opp kunnskapsnivået blant de som har med identitetskontroll å gjøre. For det er i dag et svært varierende kunnskapsnivå om hvordan man skal sjekke identiteten, til særlig utlendinger. Og nedslagsfeltet er ikke bare utlendingsmyndighetene men også skatteetaten, NAV og andre som har befatning med feltet, sier Bahus som sier boka først og fremst er skrevet for brukerne – de som jobber med identitetsarbeidet til daglig.

Rivende utvikling

– Men det er også tiltenkt å være en lærebok, og vi mener det vil være nyttig for studenter som studerer utlendingsrett å gå gjennom boka. På pensumlistene, og da særlig ved UiO, hvor jeg holder til en del, er det svært lite om identitetsvurderinger og om de vilkårene som ligger der i lovverket og forskriftverket når det gjelder å hva som skal til for å oppfylle vilkårene om å ha sannsynliggjort og klarlagt sin identitet. Det er ikke noe særlig om dette i de lærebøkene som finnes i dag. Så boka er på en måte både for studenter og for praktikere. Og ikke minst for advokater. Det hender jo at disse id-sakene har et strafferettslig tilsnitt, og boken har mye om straffebestemmelsene og bestemmelsene om tvangsmidler i tilknytning til identitetsovertreddelser, sier Bahus.

Bahus våger ubeskjedent å påstå at det i boka er samlet mellom to permer det man trenger av oppdatert juss- og regelverk per i dag.

Advokat Vegard Bø Bahus har bidratt i bok om identitetsarbeid.

– Vi har også prøvd å gjøre boka holdbar, slik at den ikke utløper neste måned. Dette er et felt som er i en rivende utvikling, og hvor ting går svært fort. Det er nok med å få en ny statssekretær for at ting blir snudd opp ned på. Vi har derfor prøvd å heve oss litt over det som er altfor detaljert – og forsøkt å gjøre dette litt mer overordnet slik at det ikke bare skal bli en kortvarig utløpsdato, men at det skal holde litt. Noen rundskriv er det henvist til – og det er de mest sentrale rundskrivene – men ellers så er jo disse rundskrivene som regel i stadig endring. Derfor er det vanskelig å bruke rundskriv som veldig sentral rettslig kilde her. Da ville en slik bok bli utdatert veldig fort, sier Bahus.

Boka tar også fatt i avtaleverk med utspring utenfor Norges grenser.

– Vi viser også til internasjonalt regelverk, spesielt det som er av iden-

titetsrammeverk i EU- og Schengen-samarbeidet. Det er viet ganske stor plass, sier Bahus.

Nasjonalt ID-senter

Nasjonalt ID-senter er et ekspertorgan underlagt Politidirektoratet (POD) som arbeider med identitet og dokumenter innen utlendingsfeltet. Gjennom bistand og rådgivning til utlendingsforvaltningen og politiet skal senteret styrke arbeidet med å avklare identiteten til utlendinger som kommer til – eller oppholder seg i – Norge. Nasjonalt ID-senter skal både bidra til å hjelpe mennesker med uavklart identitet slik at de får de rettighetene de har krav på og bidra til å stoppe dem som har falsk ID og kriminelle hensikter.

Vegard Bø Bahus er advokat i Advokatfirmaet Bahus AS og spesialist på utlendingsrett. Bahus er fagansvar-

lig for utlendingsrett i Store norske leksikon og han er også tilknyttet Universitetet i Oslo med undervisning i yrkesetikk og sensur av eksamensbesvarelser og avhandlinger i helse rett, utlendingsrett, flyktninge- og asylrett.

Boken er skrevet for alle som befatter seg med identitetskontroll, blant annet første- og andrelinje i politiet, utlendingsforvaltningen, Nav og Skatteetaten. Forfatterne går systematisk gjennom rutiner og metoder for å avklare personers identitet, og temaene knyttes til relevant regelverk. Boken inneholder i tillegg oversikt over lover og forskrifter, begrepsforklaringer, eksempler og stikkordregister. ►

Økt misbruk av identitetsdokumenter

Misbruk av identitetsdokumenter er et økende problem, i følge «ID-rapporten 2016», som nylig ble gitt ut av Nasjonalt ID-senter.

Tekst: Tore Letvik

Nasjonalt ID-senter utgir årlig statistikk over misbruk, men frykter store mørketall. I 2017 planlegger senteret å gjennomføre en samfunnsøkonomisk analyse som skal forsøke å gi et anslag over hvilke kostnader ID-misbruk påfører samfunnet. I sin leder i ID-rapporten 2016 skriver senterets leder Arne Isak Tveitan at forprosjektet om å kartlegge kostnadene har fått det foreløpige navnet «Toppen av Isfjellet».

«I det ligger en antagelse om at ID-misbruket er større enn det årlige innrapporteringer tilsier», skriver Tveitan som viser til at ID-nettverket nå har fungert i tre år, og omfatter etter hvert hele 18 etater og organisasjoner.

«Nettverket arbeider for en mer helhetlig ID-forvaltning i Norge, ved å styrke kompetanse, samarbeid og kommunikasjon innen ID-arbeid», skriver Tveitan.

I Nasjonalt ID-senters ID-rapport 2016 går det frem at pass var de mest misbrukte dokumentene i perioden 2012-2014. I 2015 ble imidlertid pass skjøvet ned til andreplass av nasjonale ID-kort – en dokumenttype som i følge rapporten har økt på misbruksstatistikken hvert år siden 2012. I 2012 utgjorde ID-kort en fjerdedel av alle dokumenter, mens i 2015 steg andelen til over en tredjedel.

«Pass har derimot gått fra å utgjøre nesten halv-parten av dokumentene i 2012 og 2013 til kun å utgjøre en fjerdedel i 2015. Til sammen utgjør pass og ID-kort rundt to tredeler av alle misbrukte dokumenter i perioden 2012 – 2015», skriver Nasjonalt ID-senter.

Rapporten Misbruk av ID-dokumenter 2015 fra Nasjonalt

ID-senter gir et bilde av utlendingers misbruk av identitets-dokumenter i perioden 2012 til 2015. Misbruket er avdekket i forbindelse med kontroller gjennomført ved innreise i Norge eller knyttet til søknad om beskyttelse.

Et flertall av identitetsdokumentene som ble misbrukt, var fra medlemsland i EU/EFTA. I 2015 var omtrent 5 av 10 dokumenter fra et medlemsland, mens det i perioden 2012 – 2014 var omtrent 6 av 10 dokumenter som kom fra et medlemsland. Nedgangen har, i følge Nasjonalt ID-senter, sammenheng med at antallet misbrukte italienske dokumenter halverte seg fra 2014 til 2015. I 2012 var de hyppigst misbrukte dokumentene fra Italia, Spania og Norge. Italienske dokumenter ble fortsatt mest misbrukt i 2015, men da var Spania og Norge erstattet med Hellas og Belgia på de neste plassene.

// ID-misbruket er større enn det årlige innrapporteringer tilsier

Samtidig har andelen misbrukte dokumenter fra Midtøsten økt kraftig. Mens 2 av 10 dokumenter kom fra Midtøsten i 2013 hadde antallet nesten doblet seg fram til 2015, og de utgjorde da 4 av 10 dokumenter. I følge Nasjonalt ID-senter henger denne utviklingen sammen med en økning i antall misbrukte syriske og irakiske dokumenter. Det har de siste årene vært et fokus på irakiske dokumenter i forbindelse med søknader

Blant utlendingene som ble avslørt for å ha misbrukt dokumenter i 2015, oppga en fjerdedel å være fra Irak. En stor del av de øvrige oppga å være fra Syria. Også i 2013 og 2014 oppga mange av de avslørte personene å komme fra ett av disse landene.

«Nytt i 2015 var at en del personer oppga å komme fra Albania, faktisk dobbelt så mange oppga Albania som opprinnelses-land i 2015 som i 2014», heter det i rapporten fra Nasjonalt ID-senter som gir følgende beskrivelse av hva som bør gjøres:

«For å få et fullstendig bilde av misbruk som oppdages, er det helt avgjørende at det gjøres fullstendige og korrekte registreringer hos alle som gjennomfører identitetskontroll av utlendinger. Registreringer over avdekkede misbruk har vært, og er, ufullstendige. Dette er delvis på grunn av svakheter i registrerings- rutiner og -systemer. Rapportene gir

likevel et bilde av utviklingen i misbruk av ID-dokumenter», står det i rapporten.

Misbruket som ikke avdekkes

Arbeidet med rapporten Misbruk av ID-dokumenter har vist at det er begrenset tilgang til god og tilstrekkelig statistikk om omfanget av utlendingers ID-misbruk. Nasjonalt ID-senter gjennomføre en spørreundersøkelse om ikke avdekket ID-misbruk hos aktørene i nettverket.

«Vi håper undersøkelsen vil gi en bedre forståelse av det misbruket som ikke avdekkes, skriver Nasjonalt ID-senter i sin rapport.

I de første ni månedene av 2016 hadde Nasjonalt ID-senter gjennomført 838 dokumentundersøkelser på tredjenivå, noe som innebærer at dokumentene undersøkes av eksperter hos Kripos eller hos Nasjonalt ID-senter. Av disse dokumentene var 18,4 prosent falske og 72,8 prosent ekte. 1 prosent var uautorisert utstedt. For 7,9 prosent av dokumentene har det ikke vært mulig å trekke noen entydig konklusjon.

82,5 prosent av de falske dokumentene, var irakiske.

Tar over som ny leder av gjenopptakelseskommisjonen

Advokat Siv Hallgren tar over som ny leder av Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker. Hun overtar sjefsstolen etter Helen Sæter.

Tekst: Tore Letvik

– Jeg gleder meg til å ta fatt på en oppgave som er av stor betydning for rettssikkerheten, sier Hallgren til Juristkontakt.

Selve utnevnelsen av Hallgren fant sted 2. desember men hun tiltrer i stillingen først 1 april 2017. Det er en åremålsstilling på syv år, og Helen Sæter går av 31. Mars etter å ha vært kommisjonens leder siden 2009.

– Med Hallgren får Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker en tydelig og samlende leder med stort engasjement, sier justis- og beredskapsminister Anders Anundsen (Frp).

Siv Hallgren kommer fra Advokatfirmaet Elden DA, hvor hun også er partner. Hallgren har lang erfaring med strafferett, både som forsvarer og bistandsadvokat, og er for mange kjent som en av de koordinerende bistandsadvokatene under 22. juli-rettsaken og som medforsvarer i Nokas-saken.

– Jeg er fornøyd med utnevnelsen av Siv Hallgren som ny leder av Kommisjonen for gjenopptakelse. Jeg er sikker på at hun vil gjøre en god jobb med sin erfaring og sterke personlige engasjement. Jeg opplever henne som genuint opptatt av rettssikkerhet og rettferdighet og det er gode

Siv Hallgren ble gratulert av justisminister Anders Anundsen. (Foto: JD)

forutsetninger for å lede Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker, sier Anundsen videre.

Bred erfaring

Fra 1994 til 2002 jobbet Hallgren i Asker og Bærum politidistrikt, hvor hun de siste årene var leder for påtaleavsnittet og konstituert som sjef for Kriminalavdelingen. Hun har vært medlem i flere nemnder og utvalg. Hallgren er nå del av Særdomstolsutvalget som skal utrede opprettelsen av nye særdomstoler for barne- og familiesaker, utlendingssaker og hurtigspor i straffesaker.

Advokat Siv Hallgren begynte i Advokatfirmaet Elden i 2007 og arbeider hovedsakelig med strafferett som

forsvarer og bistandsadvokat. Hun har også arbeidet med rekruttering og lederutvikling for offentlig sektor i et av Norges ledende hodejegerfirmaer. Hun holder jevnlig foredrag, blant annet om bistandsadvokatrollen.

Hallgren er fast oppnevnt bistandsadvokat ved Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett, og – i tillegg til 22. Juli-saken var hun også koordinerende bistandsadvokat i Lomme-mannssaken. Hun er oppnevnt som en av to koordinerende bistandsadvokater i Scandinavian Star saken.

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker er et uavhengig organ. Kommisjonen skal ta stilling til om en domfelt med en rettskraftig dom skal få ny behandling av sin sak i retten.

PST-sjef om mediehåndtering i «uvær»

– Vær ærlig
og faglig
i dine svar

Under Juristkongressen fortalte PST-sjef Marie Benedicte Bjørnland jurister i lederposisjoner hvordan det har vært å være politileder når medieuværet står på som verst, og hvilke teknikker hun mener det er verdt å fokusere på.

Tekst og foto: Tore Letvik

En åpen og direkte Bjørnland tok for seg både tiden som politifullmektig i daværende Tønsberg politidistrikt og senere politimester i Vestfold politidistrikt, før hun gikk inn på sin kontakt med mediene i de fire og halvt årene hun nå har sittet som sjef for Politiets sikkerhetstjeneste (PST).

– Det er ikke bare stillingen som sjef for PST som har vært krevende. Jeg har opp gjennom årene vært gjennom saker i andre posisjoner som har bydd på utfordringer. Jeg velger å fortelle om mine erfaringer og noen refleksjoner rundt det, da det kanskje har en overføringsverdi, sa Bjørnland, som har mange år i politi og påtalemyndighet bak seg.

– Når man jobber i politietaten og er påtalejurist er man også per definisjon leder av etterforskningen. Før man en drapssak etter seks måneder i tjenesten så er det politifullmektigen som fronter den. Sann var det i hvert fall den gangen jeg begynte i politiet i januar 1993, sa Bjørnland.

Hun fortalte at mediehåndtering er noe hun stort sett har lært gjennom egen erfaring.

– Jeg har fått litt påfyll underveis med et kortvarig kurs, men min erfaring er at dette ikke er noe man lærer seg ved å sette seg ned og lese bøker eller ved å gå på mediekurs, selv om man sikkert kan få med seg noen gode tips. Her må man kaste seg ut i det og

man må gjøre sine feil og lære av feil. Jeg passer på å lære mer av feilene enn av suksessene, sa Bjørnland.

Hun fortalte at det til tider blåste godt rundt ørene etter at hun ble politimester i Vestfold politidistrikt, og nevnte to saker. Den ene var da vestfoldpolitiet glemte en arrestant på en ventecelle i 19 timer.

– Kommunikasjonsrådgiveren i politidistriktet hevdet å aldri ha sett større fonter på overskriften som lå på VGs nettsider. Og for meg var det egentlig bare å legge seg flat for kritikken. Det første lærepunktet man skal ha som sjef er at om noen i virksomheten har gjort en tabbe – enten ansatte eller du selv – så er det du som har ansvaret. Og du skal vite at ting kommer for en dag. Læringen er som følger: Er det begått en feil, ta initiativ og gå ut med beretningen om det som gikk galt. Ikke sitt og vent på at mediene kommer til deg, sa Bjørnland.

Spesialenheten hadde etterforsket hendelsen og ilagt Vestfold politidistrikt en foretaksstraff på 85.000 kroner.

– Jeg vedtok det på vegne av virksomheten, og samme dag hadde vi en plan om at dette skal vi fortelle. Så vi gikk ut med det selv. En kort pressemelding om fakta og vi la ikke skjul på noe. Det ble en kjempesak, men lufta gikk fort ut av ballongen og saken forsvant fra nyhetsbildet. Oppfølgingen innad var å rette på rutiner, og å foreta en korrigerende samtale med den som hadde gjort feil, også var vi ferdige med det. Vi måtte gå videre, sa Bjørnland.

Måtte gi trøst

PST-sjefen fortalte om nok en sak hun husker fra tiden som politimester i Vestfold politidistrikt, som gjaldt etterforskning av anmeldte seksuelle overgrep mot to unge gutter.

– Bistandsadvokaten kritiserte oss for ikke å ha gjort god nok jobb. Vi mente vi hadde gjort en anstendig etterforskningsjobb og saken ble henlagt av overordnet påtalemyndighet i flere ledd, sa Bjørnland som ble

nedringt av aviser, radio og fjernsynskanaler.

– Det var et stort medietrykk. Vi var i Dagsnytt 18 og andre steder hvor vi vi sa at vi registrerer at det er forskjellige oppfatninger om etterforskningen, sa Bjørnland som trakk fram saken som et eksempel på at man ikke skal beklage feil hvis man mener man ikke har gjort en feil.

– For de i politidistriktet som hadde jobbet med saken var det likefullt smertefullt å bli anklaget for ikke å ha tatt dette på alvor når de opplevde å ha tatt det på det ytterste alvor. Så min rolle innad var å trøste, hjelpe og støtte, sa Bjørnland.

Juristen og PST-sjefen fortalte om hvilken forskjell det var å begynne som leder for landets sikkerhetstjeneste.

– Det er en helt annen virksomhet enn et politidistrikt. I PST jobber vi i grensesnittet mellom politikk og praksis. Ting vi gjør bra, og ikke bra, smitter rett over på statsråden. Dynamikken rundt det vi holder på med er en helt annen. Min erfaring er at ting som treffer førstesidene her ikke er vekk dagen etterpå, sa Bjørnland.

Hun viste til flere saker som PST har hatt den seneste tiden og dynamikken rundt det å være konstant i mediebildet over tid. Hun forteller at intervjuforespørlene er mellom 20 og 30 i året.

– Vi er ganske bevisste på når jeg må ut og svare, og når vi delegerer det. Men når politikken kommer inn, og særlig når det går dårlig, er det åpenbart en sjefs ansvar å svare, sa Bjørnland som svarer slik på spørsmål om hun er redd for å si noe feil.

– Det finnes teknikker. Jeg bruker korte setninger. Prøver å være forberedt og kjenne konteksten. Det hender at jeg sitter i bilen på vei til intervjuer og snakket høyt, stiller spørsmål og svarer på det selv. Hvis noen skulle avlytte bilen ville det sikkert høres veldig rart ut, sa en smilende Bjørnland. ►

Justis- og beredskapsminister Anders Anundsen, politidirektør Odd Reidar Humlegård og PST-sjef Benedicte Bjørnland informerer pressen om midlertidig bevæpning av politiet. (Foto: Heiko Junge / NTB scanpix)

Gir aldri «hjemme hos-intervju»

Hun mener det hjelper å øve høyt.

– Det er sånn jeg gjør det og for hver gang så blir det litt bedre. I slike situasjoner er du fokusert på at du skal svare faglig rett. Keep it simple – da er sjansen for at du rører deg ut i noe litt mindre, sa Bjørnland som også har teknikker hvis det oppstår intervju-situasjoner hun ikke rekker å øve seg på.

– Jeg er ikke tilhenger av å si «ingen kommentar» og tenker at om jeg kan svare så skal jeg svare. Etter fire og et halvt år som PST-sjef har jeg de sikkerhetsgraderte opplysningene i én boks i hodet, og én boks med ugraderte opplysninger. Om vi nærmer oss det graderte så sier jeg, nei, det kan jeg ikke kommentere. Det vil intervjueren ofte respektere, sa Bjørnland som advarer mot å si «ingen kommentar» eller å be om å få komme tilbake til spørsmålet.

– Hvis du bare svarer det gang på gang, så kan du fort havne i programmet «Nytt på nytt». Det er ikke noe ålreit det heller. Det vet jeg, for jeg har vært der også, sa en humørfylt PST-sjef.

Hun understreket overfor de fremmøtte på lederkurset at hun ikke er noen ekspert på medieåndtering.

– Men jeg har funnet mine teknikker. Jeg prøver å være noenlunde imøtekommende og ærlig. Uansett hva som har skjedd, så skal man ikke lyve. Da lurar man seg inn i ting. Å ta en kjapp vei ut av en vanskelig situasjon har tendens til å slå tilbake. Særlig hvis man jobber i en stor kompleks organisasjon hvor du ikke bare har venner. Du har fagforeninger og andre mekanismer som settes i spill, og som fort kan finne på å ville ta deg som leder hvis du er uærlig. Ærlighet er ikke bare moralsk riktig, det lønner seg også.

PST-sjefen røpet at hun har et bevisst og gjennomtenkt forhold til det å stille opp på intervjuer.

– Jeg gjør aldri hjemme-hos-intervjuer med koselig tekopp og ullent ullplagg. Jeg skal representere landets sikkerhetstjeneste. For meg er det i bluse og et straight antrekk, ikke i koseplagg. Det er en business-ramme rundt virksomheten jeg skal representere, og den er skikkelig, seriøs og ordentlig. Det er

også sånn jeg ønsker å fremstå, sa Bjørnland som hadde følgende råd:

– Vær bevisst virksomheten man representerer. Jeg tror ansatte i PST er opptatt av hvordan jeg fremstår utad, fordi det ikke er så mange talking heads i virksomheten. Det er kommunikasjonsrådgiverne, et par seksjons-sjefer også er det meg. Og det er jeg som er der når det virkelig røyner på. Og da må jeg ikke stå der i ullplagg og store øreringer, sa Bjørnland.

– Dårligere kvalitet i mediene

Sjefen for landet sikkerhetstjeneste mener å merke at mange medier ikke lenger har like god kvalitet i sin dekning av de områdene som PST har ansvar for.

– Vi erfarer at mediehusene endrer seg. De nedbemanner. Det er færre journalister som skal produsere like mye. Det merker vi når vi skal ut og fronte kontraterror, men særlig kontraetterretning. Journalistene er dårligere forberedt, sa Bjørnland som mener det er variasjoner i kvaliteten fra mediene.

– De store mediehusene, som VG, TV2 og NRK er veldig flinke. De har

tid til å forberede seg og kan faget sitt – spesielt på kontraterror, sa Bjørnland.

Hun fortalte videre om sin erfaring med mediene som hun opplever er i endring.

– Vi kan ikke på å «preppe» en journalist om bakgrunn og forklare og fortelle, selv om vi forsøker å gjøre det. Det er en risiko vi må ta når vi møter mediene nå. Ikke minst om sommeren når ferievikarene kommer.

Hun mener det kunne merkes sommeren 2014, da Norge opplevde en terrortrussel.

– Det var etterretning som tikket inn om at det skulle skje terrorangrep her og det var konfidens rundt opplysningene. Å forklare utad at det er usikkert, men likevel all mulig grunn til å iverksette sårbarhetsreduserende tiltak ute i samfunnet med blant annet å bevæpne politiet, er vanskelig. Vi skulle prøve å formidle til befolkningen et trusselbilde som var litt ullent. Det ble mye rart ut av det i mediene.

PST erfarer at dem de følger spesielt med på innen sin kontraterrorportefølje, men også innen kontraetterretning, stadig benytter nye og mer avanserte måter å kommunisere på.

– Teknologien utvikler seg rivede, og lovarbeid utvikler seg ikke i samme takt. Å få teknologinøytrale hjemler for det vi holder på med, er tunge prosesser. Det er krevende og langsiktig arbeid og vi erfarer at teknologien løper fra oss. Trusselbildet skal forstås, samtidig som all etterretning – kanskje rundt 95 prosent av det vi holder på med – skjer i forkant av at ting potensielt skjer. Det er forebyggede arbeid, og etterretning er usikker kunnskap. Det handler om å gjøre det usikre mindre usikkert, og vi har veldig få fasitsvar, sa Bjørnland.

Av store mediesaker som skapte langvarig hodebry for PST, viste Benedicte Bjørnland til Aftenpostens artikkelserie om bruk av såkalte IMSI-catchere, som avisen omtalte som ulovlig overvåking av blant annet Stortinget, statsministerens kontor og forsvarsdepartementet.

– Det ble en sak som viser hvordan mediene kan leve sitt eget liv, og hvor det kan oppstå en egen dynamikk som involverer politisk ledelse og Stortinget i betydelig grad, sa Bjørnland. Hun fortalte videre:

– Den 12. desember 2014 publiserte Aftenposten storyen der avisen mente å ha avdekket at det var utplassert ulovlige IMSI-catchere, altså falske basestasjoner, en rekke steder i Oslo. Vi sa at vi har et ansvar for å forebygge ulovlig overvåking av statlige aktører, og at hvis stater som Russland eller Kina, for å sette navn på statene, skal overvåke norske politikere, så bruker de ikke IMSI-catchere. De har helt annet utstyr, såkalt stille utstyr, som ikke avgir signaler som IMSI-catchere gjør. Vi sa også at vi ikke kunne utelukke at det kunne være en IMSI-catcher eller to, men at vår erfaring er at det ikke er hovedverktøyet til store, statlige aktører, sa Bjørnland på Juristkongressen.

Dermed trakk PST i tvil avisens konklusjoner.

– I tiden fram til 9. mars 2015 fulgte minst tolv førstesider hvor vi opplevde at de undersøkelsene vi hadde gjort ble trukket i tvil. Vi var uenige med dem og var etterhvert nødt til å hente inn ekspertise fra E-tjenesten (forsvarets etterretningstjeneste, red. anm.) og NSM (Nasjonal sikkerhetssmyndighet, red. anm.). Da var alle de store tjenestene i Norge inne med teknisk personell, og gikk gjennom målingene som lå til grunn for reportasjene. Vi fant ikke noe, sa Bjørnland.

Mer politisk

Hun fortalte at saken ble mer og mer politisk.

– Justisministeren var på forsiden i hvert fall tre ganger, så det ble en sak for politisk ledelse. Og det ble en sak hvor opposisjonen engasjerte seg, og hvor man stilte statsråden spørsmål om det er slik vi skal ha det her i landet, at Storting og regjering jevnlig skal avlyttes av fremmede makter og PST sier at det ikke er noe?

– Når du får sånt over tid er det krevende. Det er noen teknikker som jeg tenker er viktig å håndtere underveis. Det er blant annet dette med ærlighet. Si det som det er. Vi holdt fast på den historien vi hadde. Hvis vi fant ting underveis som ikke underbygget det – fortell om det – og fortell om usikkerheten. Still opp for mediene når de ber om intervjuer, sa Bjørnland.

Aftenposten fikk etter hvert Skupdiplom for saken.

– Aftenposten opplevde å ha en viktig sak. Vi opplevde å ikke nå fram med vårt budskap for de var overbevist om at deres historie var riktig. Når vi hadde etterforsket i noen måneder gikk vi ut og fortalte at tekniske personell fra NSM og E-tjenesten hadde hjulpet oss med å gå gjennom materialet som Aftenposten hadde presentert og at vi ikke fant tegn til falske basestasjoner, sa Bjørnland.

PST-sjefen opplevde likevel ikke at saken stoppet, og PST bestemte seg da for å innhente sakkyndig vurdering utenfra.

– Vi ga forskningsstiftelsen Simula vårt materiale, sa Bjørnland som vedkjente at hun var spent på utfallet.

– Jeg håpet jo selvsagt at de skulle komme til de samme konklusjonene som vi gjorde. Og det gjorde de, så i juni 2015 ble saken henlagt, sa Bjørnland, som ser tilbake på erfaringen.

– I over ett halvt år var saken på førstesider og på lederplass. Jeg sitter igjen med en vidunderlig karikaturtegning av meg som en høne på toppen av Stortinget. Det er jo ikke noe artig, men det er på en måte maktens pris, og lærdommene etter det er mange. Den ene er at mediene kan leve sitt eget liv. Det får en egen dynamikk når politikerne blir involvert og begynner å spørre.

Alle er for rettssikkerhet – men hva er det?

Professor Erik Boe forsøkte å svare under Juristkongressen. – Vi må unngå å pynte oss med lånte fjær i den rettspolitiske debatten. Hvorfor presse alt godt inn under etiketten rettssikkerhet?, sa han.

Tekst og foto: Ole-Martin Gangnes

– Rettssikkerhet er et honnørord som brukes snart i den ene betydningen, snart i en annen. Det gjør at vi lett snakker forbi hverandre når vi snakker om rettssikkerhet. Hva mener man? Det er kanskje ikke enighet likevel, sa professor Erik Boe da han holdt et foredrag om rettssikkerhet og offentlig forvaltning under Juristkongressen.

Han påpekte at rettssikkerhet er en grunnleggende rettsverdi som må ha bred plass, inkludert i offentlig forvaltning. Enten det gjelder klassisk offentlig myndighetsutøvelse eller tjenesteyting.

– Men det er ikke alle som ser det slik, sa Boe, og viste til forvaltningsreformatorer som tenker økonomisk nytte og produktivitet og det han kalte digitaliseringsfantaster.

– Det er viktig å forsøke å avklare begrepet rettssikkerhet. Vi må unngå å pynte oss med lånte fjær i den rettspolitiske debatten, sa Boe.

Boe fremholdt at begrepet har en kjerne, men med flytende randsoner.

– Hvorfor presse alt godt inn under etiketten rettssikkerhet? spurte Erik Boe under Juristkongressen.

– En hovedkarakteristikk av vern mot overgrep fra offentlige myndigheter er at forvaltningen opptrer rettsriktig, at den unngår rettsuvisshet, at den opptrer betryggende og at den er kontrollerbar. Dette gjør at den inngir tillitt. Men så har vi andre gode og viktige samfunnsverdier som effektivitet, demokrati, humanisme, frihet og selvbestemmelsesrett. Eller hensynsfullhet og imøtekommenhet. Eller rettferdighet.

Boe viste hvordan slike tilgrensende verdier kan stå i forbindelse til rettssikkerhetsbegrepet og forholdet mellom materiell og formell rettssikkerhet.

– Informatikernes rolle er veldig stor når det utvikles en automatisert forvaltning, sa professor Dag Wiese Schartum.

– Men hvorfor presse alt godt inn under etiketten rettssikkerhet? Står ikke materielle grunnverdier godt nok på egne ben? Settes ikke tankene i vei i gal retning, med feilaktig tolking og regelanvendelse til følge?, spurte Boe.

Må skille verdi og regel

Han snakket om rettssikkerhetsbegrepets dobbelthet.

– Det er to rettssikkerhetsdimensjoner. Vi har skillet mellom rettssikkerhet som et mål og ideal – og rettssikkerhet som et virkemiddel og instrument. Dette er forbausende lite fremhevet og vi ser stadige glidninger her.

– Mål er verdier – et ideal og noe en bør strebe mot. Men det er verken krav eller gjeldende rett. Eller absolutter som er lette å nå fullt ut. Når vi snakker om virkemidler snakker vi om rettsregler. Disse har krav og plikter og kan ikke fravikes uten hjemmel. De er gjeldende rett.

Boe understreker forskjellen mellom rettssikkerhet som verdi og rettssikkerhet som rettsregel og forbindelsen mellom verdi og regel.

– Verdier er ikke regler. De ligger bak reglene. Mål og midler er forbausende mye sammenblandet når vi snakker om rettssikkerhet, sa Boe og viste til eksempler fra både juridisk litteratur og Stortingsmeldinger.

Han manet juristene til å holde orden i begrepene og terminologien – og å holde flagget høyt i den rettspolitiske debatten.

– Det er et juristansvar i en tid da man kan se trusler mot rettssikkerheten. Enten det er fra terrorbekjempelse, New Public Management eller informatikkfantaster, sa Boe.

Automatisk rettsanvendelse

Og nettopp digitalisering var tema for professor Dag Wiese Schartums foredrag

«Rettsikkerhet i en digitalisert og automatisert forvaltning». Han etterfulgte Boe, og minnet om at all forvaltning nå grunnleggende sett er digitalisert.

– Det er automatisert forvaltning som er viktigst og vanskeligst. Særlig automatisk rettsanvendelse. Automatisk rettsanvendelse innebærer forhåndsavgjørelser av alle tenkelige fortolknings-spørsmål innen det aktuelle domenet. Automatiseringsgraden i norsk forvaltning øker. Det krever langt på vei en ny lovgivningsstil, sa Schartum.

– Rent praktisk er det maskiner som tar avgjørelser, men det er fremdeles personer som fastsetter innholdet i myndighetsutøvelsen. Det er mennesker bak som har tatt stilling til rettsreglene. Rettssikkerheten må knyttes til forhåndsavgjørelsene i det automatiserte systemet. Vi går fra saksorientert til systemorientert rettsanvendelse.

I automatiserte systemer må alle mulige spørsmål kartlegges på forhånd og alt må defineres.

– Informatikernes rolle er veldig stor her. De spiller i dag en stor rolle, selv om vi har sett en bedring ved at juristene har kommet mer på banen. Det er likevel et godt stykke igjen og

mye sauses sammen, sa Schartum.

Han pekte også på viktigheten av konsulentene i slike prosjekter må ledes av oppdragsgiveren.

– Det er en fare for privatisering av myndighetsutøvelse. Konsulentene skal kun ha saksforberedende funksjoner. Her skorter det mye. I mange tilfeller er forvaltningen bare glad for at de har fått et system som fungerer.

Han minnet om juristenes rolle.

– Det er juristene som skal fastsette de rettslige rammene for systemutviklingen og bidra i transformerin-gen fra lovtekst til programkode. Jurister må delta aktivt. Rettsriktighet er mulig, men det kommer ikke av seg selv. Dette er ikke på plass i dagens forvaltning. Vi mangler «systemjurister», sa han.

Maskiner gjør aldri noe annet enn de er programmert til.

– Rettslige elementer i systemutviklingsarbeidet må identifiseres som en egen beslutningsprosess, det må gis retningslinjer for organisering av arbeidet og det må utvikles metoder for transformeringsarbeidet, sa Schartum.

Forvaltningslovutvalget vurderer utfordringer bruken av IKT skaper for rettssikkerheten

Regjeringen har nedsatt et utvalg som skal revidere forvaltningsloven. Utvalget skal avgi sin innstilling innen 1. november 2018. Utvalget skal foreta en samlet gjennomgåelse av den eksisterende forvaltningsloven og tilgrensende ulovfestet forvaltningsrett.

Det ledes av professor dr. juris Inge Lorange Backer og består ellers av avdelingsdirektør Siri Halvorsen, advokat Marianne Abeler, assisterende fylkesmann Gunnar O. Hæreid, advokat Frode Innjord, advokat Jostein Selle, prorektor Anne Lise Fimreite,

seksjonssjef Hanne Kjørholt, tidligere regjeringsadvokat Sven Ole Fagernæs, og kontorsjef Berit Sollie.

Om informasjons- og kommunikasjonsteknologi, heter det i mandatet at:

«Loven skal legge til rette for hensiktsmessig bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) i saksbehandlingen i individuelle og generelle saker, både i et brukerperspektiv og for forvaltningen. Loven skal legge til rette for bruk av helautomatiserte saksforberedelses- og beslutnings-

verktøy der dette er hensiktsmessig. Det skal vurderes hvilke særlige utfordringer bruken av moderne informasjonssj- og kommunikasjonsteknologi skaper for rettssikkerheten og personvernet, og hvordan disse utfordringene best kan løses. Loven bør gjennomgås med sikte på å legge best mulig til rette for digitalisering av forvaltningen. Utvalget skal i sitt arbeid foreslå regler som kan fungere uavhengig av hvilke IKT-løsninger som brukes som hjelpemiddel for forvaltningens saksbehandling.»

– Det beste sikkerhetsutstyret sitter mellom øra

– Ledere og ansatte i så godt som alle bedrifter har for liten bevissthet på hvor viktig deres egen data- og nettatferd er for bedriftens informasjonssikkerhet. Altfor mange går rundt og tror at «sikkerhet er noe andre skal fikse for oss».

Tekst og foto: Tore Letvik

Dette sa fagdirektør Roar Thon i Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) da han holdt sin forelesning «Din digitale atferd – viktig for deg og din arbeidsgiver», på Juristkongressen.

Thon pekte på at hackere og andre såkalte trusselaktører som vil trenge seg inn i datasystemene til bedrifter, institusjoner og organisasjoner ofte bruker epost i dataangrepet.

– På verdensbasis sendes det ut 205 milliarder eposter hver eneste dag, så epost er i seg selv en gedigen leveringsmaskin. I denne mengden er det selvfølgelig mye fine og viktige ting som vi må åpne. Trusselaktørene forsøker å gjøre eposten så relevante

for oss som mulig, og det som er kjennetegnet ved eposter fra trusselsaktørene er selve åpningen av vedlegget eller linken. Det er da det digitale angrepet starter, sa Thon.

Han viste til storangrepet mot flere bedrifter her i landet for noen år siden.

– Da Norge ble utsatt for det media valgte å kalle Norgeshistoriens største dataangrep var det over 500 norske selskaper innenfor olje, gass og energisektoren som ble rammet, og det skjedde ved hjelp av eposter i fem forskjellige varianter sendt til omlag 600 nøkkelpersoner. Det var ikke tilfeldig hvem de 600 menneskene var. Her hadde noen brukt tid på å finne ut på forhånd om disse menneskene. De bruker det de kan få vite om oss, som er åpent tilgjengelig. Og man er i stand til å skreddersy det ganske bra, så epostenes innhold treffer oss slik at når vi åpner dem så gjør vi faktisk en del av de tingene vi er avhengige av å gjøre, sa Thon.

Han mener sikkerhetsselskaper som oppfordret til å ikke åpne vedlegg eller linker fra folk man ikke kjenner, ga håpløse råd.

– Vi kommer ikke bort fra det faktum at de aller fleste av oss har som jobb å motta epost. Å åpne vedlegg og

linker og å videresende. I dette ligger det en betydelig risiko. Det enkleste sikkerhetsmessige tiltaket for epost ville være å slutte å bruke det. Men vi har ikke noe som egentlig kan erstatte det – i hvert fall ikke på kort sikt, sa Thon.

Kommer til å bli lurt

Fagdirektøren pekte på at bedriftene må bli bedre på å sikre epostbruken rent teknologisk, og at brukerne må få bedre kunnskap.

– Men uansett hvor mye kunnskap vi gir, så kommer folk til å klikke. Vi må forstå at vi kommer til å bli lurt. En strategi er å ha bedre tiltak rent teknologisk på hvordan vi håndterer det når vi faktisk blir lurt, sa Thon.

Han mener man også på et tidspunkt må ansvarliggjøre brukerne.

– Man må ikke se på dette som utelukkende et teknologisk spørsmål slik at det bare er topplerer som skal fikse det og alt annet skal gå av seg selv. Det er dessverre ikke så enkelt, sa Thon.

I tillegg til datainntrenging fortalte han om svindelforsøk.

– Blant faktorer trusselaktørene også spiller på er vår fristelse, vår medfølelse og frykt. Og vi går på med hud og hår, sa Thon.

// En grunnleggende
utfordring er den høye
grad av tillit vi har
her i landet

Fagdirektør Roar Thon i NSM understreket at hver enkelt må ta sikkerhetsansvar.

– Men det er håpløst når politiet går ut i media advarer og sier at folk ikke skal ta telefonen dersom et aktuelt nummeret ringer. Det løser ingenting – det nummeret er endret omtrent før artikkelen kommer på trykk. Trusselaktørene tilpasser seg. Og det er jo ikke sånn at vi automatisk blir lurt hvis vi løfter av røret. Det kreves faktisk en dialog og en samtale der, sa Thon.

Han mener nordmenns holdninger til andre også er en faktor som gjør oss sårbare.

– En grunnleggende utfordring er den høye grad av tillit vi har her i landet, til hverandre og omgivelsene, til kolleger og til myndigheter. Undersøkelser viser at vi i Skandinavia scorer høyt på dette i Europa. Vi har skrudd sammen samfunnet vårt basert på det, noe som jo er en kjempeposi-

tivt. Problemet er at situasjonen blir annerledes i det digitale møtet med krefter som er betydelig mer kyniske enn oss, sa Thon som mener våre evner til å være fare reduseres foran data-maskinen, smarttelefonen eller paden.

– I det digitale rom bruker vi mennesker i realiteten bare to av sansene våre, syn og hørsel. Jeg håper vi bruker hodet også – men det er ikke definert som sans. Vi mister faktisk evnen vår til å ta på ting, lukte på det, og smake på det, noe som vi ellers kan ta i bruk for å være fare. Vi blir derfor ganske blinde i forhold til å detektere farer når vi setter oss ned foran disse maskinene våre, sa Thon som advarte mot å bare sende folk på kurs, og tro at informasjonssikkerheten i bedriften blir bedre ivaretatt.

– Det nytter ikke å gi folk kunnskap hvis det ikke fører til noe. Vi bør

se en endring totalt sett i atferd. Selskaper setter alle ansatte skolebokenforålæreominformasjonssikkerhet, men ofte måles effekten i oppmøte. Ingen spør hva undervisningen førte til – hadde den overhodet noen effekt, sa Thon som gikk til NSM i 2003 etter mange år som etterforsker i politiet.

Han holder nå rundt 100 foredrag om informasjonssikkerhet i året.

– Noe av det aller beste sikkerhetsutstyret som er oppfunnet sitter mellom øra på folk. Rimelig i drift er det også. Dersom man ønsker å øke sikkerheten i bedriften sin, skal man kanskje ikke automatisk begynne å mase etter mer teknologi og flere ansatte – det kan være at man trenger de to tingene også – men det er erfaringsmessig betydelig mye å hente på å aktivisere det som er mellom øra på de som allerede er der, sa Thon.

Luftfartstilsynet ti år etter etablering i Bodø

Bygget opp ny juridisk avdeling

Nesten ingen av juristene ble med da Luftfartstilsynet flyttet til Bodø. Ti år etter har man bygget opp en helt ny juridisk avdeling.

Tekst og foto: Aina Johnsen Rønning

I 2002 ble det vedtatt at Luftfartstilsynet skulle flyttes fra Oslo til Bodø, og flyttingen ble gjennomført fra 2005 fram til 2008. Det manglet ikke på kritiske røster da Luftfartstilsynet skulle flytte. De ansatte i Luftfartstilsynet advarte mot at flytting til Bodø vil gi tilsynet store problemer, og en rapport av Hartmark Consulting og Luftfartstilsynet selv konkluderte med at «regjeringens beslutning om å flytte Luftfartstilsynet til Bodø vil føre til redusert flysikkerhet over en lengre periode, tapping av svært spesialisert kompetanse og meget høye kostnader».

Proessen ble lang og omfattende, men nå mener juristene i Luftfartstilsynet at avdelingen er like sterk som da den lå i Oslo.

– Ingen av oss som er her i dag kunne noe om luftfartsjus før vi begynte. Dette er et rettsområde man ikke får inn via studiet. Det finnes noen universitet som har dette som spesialfag, men ingen

norske. Vi har lært det via jobben her, sier Tom Egil Herredsvela, den eneste av juristene som begynte i jobben før flytteprosessen.

– Den positive innstillingen til ledelsen og spydspissene i juridisk avdeling i Oslo var helt avgjørende for at vi fikk det til, skryter Vindvik.

Det blir en lang og interessant samtale med tre av juristene i Luftfartstilsynet. På kontoret til juridisk direktør Nina Beate Vindvik – med utsikt over hurtigrutekaia i Bodø, treffer vi Vindvik, Herredsvela og Hege Susann Aalstad. Alle begynte i jobben i tiden rundt flytteprosessen, og alle er Bodøværinger. Sammen med 14 andre jurister utgjør de et av Norges mest spisskompetente juristmiljøer, der de har privilegiet å utarbeide regelverk på sitt eget område – og å bidra inn i regelverksprosessen internasjonalt.

– Det finnes ikke noe luftfartsdirektorat i Norge, så oppgavene er delt mellom oss og Samferdselsdepartementet, sier Vindvik.

Luftfartstilsynet er nå inne i en omstillingsprosess der det blant annet vil opprettes en ny direktoratsavdeling og der alle juristene skal være samlet.

– Departementet har delegert en stor del av regelproduksjonen til oss, og vi har faktisk en større regelproduksjon enn andre direktorat. Vi har et omfattende EU-regelverk og arbei-

der aktivt med å påvirke også denne regelproduksjonen. Da prioriterer vi de sakene som er viktig for norske passasjerer og luftfart, som nordområdene, vinteroperasjoner, kortbaneoperasjoner og offshore helikopter, sier Aalstad.

180 forskrifter

Det er 180 forskrifter under Luftfartsloven, og området er gjennomregulert. Luftfartstilsynets jurister kan få oversendt en ny EU-forordning på hundrevis av sider som skal analyseres og deretter gjennomføres i en forskrift.

– Sikkerhetsregimet er der for at det skal være ekstremt sikkert å fly. Europa har et høyt sikkerhetsnivå, og Norge ligger langt framme også i europeisk sammenheng. Også selskaper fra tredjeland som skal fly til eller over Norge må tilfredsstille fastsatte krav, sier Herredsvela.

– Norge, særlig vi som bor her i nord, er helt avhengige av luftfarten. Det er som trikken i Oslo, og blant topplisten av byer man flyr mellom i verden ligger rutene Oslo-Bergen og Oslo-Stavanger, sier Aalstad.

– Europeiske selskap som skal fly i Norge må som utgangspunkt ha en godkjenning fra luftfartsmyndigheten i sitt hjemland og så kan vi sette nødvendige tilleggskrav for å ivareta lokale sikkerhetsutfordringer, for eksempel

for flyginger under krevende forhold vinterstid, sier Herredsvela.

Om ikke det er komplisert nok med felleseuropeisk og nasjonalt regelverk, så finnes det bilaterale avtaler mellom land som sier noe om hvilke rettigheter selskaper har til å fly mellom disse landene.

Det er heller ikke bare flyselskapene og pilotene som sjekkes – selve flyene sjekkes også fysisk med jevne mellomrom. Alle avvik sendes tilbake til EUs kontrollorgan EASA, som vurderer om man skal sette selskapene opp på sikkerhetslista, en liste juristene i tilsynet anbefaler at man sjekker dersom man skal ut å fly i mindre sikre land.

– Jeg har opplevd at folk har ringt meg etter å ha hatt dårlige erfaringer i andre land, for å høre hva vi kan gjøre med det. Men, man kan ikke vente den samme sikkerheten og standarder på alle flyselskaper i verden, og man må ta et informert valg som passasjer, sier Aalstad.

Dronekompetanse

Norge er medlem i EUs flysikkerhetsbyrå, EASA – uten stemmerett, men med mulighet til å melde interesse for å delta i arbeidsgrupper. Noen ganger blir Norge også oppfordret til å stille i arbeidsgrupper som skal jobbe med områder der Norge har god kompetanse, som flyoperasjoner under vinterforhold. Flyging med droner er et område hvor Norge gjennom den norske lovgivningen har kommet lenger enn mange andre land. Arbeidet med droneforskriften ble ledet av Hege Susann Aalstad.

– Vi har prøvd å være i forkant av utviklingen her. Droner kan bidra positivt ved å gjøre risikable operasjoner man tidligere har måttet sende mennesker på. Vi har dessuten en personlovgivning som er god, så vi har kunnet fokusere på å legge til rette for selve luftfarten med droner, sier Aalstad.

Juristene påpeker at regelverksutforming bare er en liten del av det Luftfartstilsynet driver med. Mye er selvsagt – tilsyn. Med alt fra hvordan flyselskap opererer til landingsplasser, til bakgrunnssjekk av personell og tilsyn

Ingen av Luftfartstilsynets etablerte jurister flyttet med til Bodø, og mange fryktet for flysikkerheten. I dag kan man være trygg på at norsk luftfart er blant de sikreste i verden, lover Hege Susann Aalstad, Nina Beate Vindvik og Tom Egil Herredsvela.

**|| Norge, særlig vi
som bor her i nord, er
helt avhengige av
luftfarten**

med Avinor – stort sett tilsyn med det som kan knyttes til norsk luftfart. Nytt er at man også har fått hjemler for å ilegge overtredelsesgebyr og tvangsmulkt, og juristene mener å ha sett en effekt av de nye hjemlene, selv om de ikke har delt ut noen gebyrer ennå.

– Selskapene er vant til å holde seg til regler – området har vært strengt regulert siden starten, sier Herredsvela.

– Som regel gir vi frister for å rette opp avvik og selskapene korrigerer i henhold til dette, legger Vindvik til.

– Tar dere aldri saker for retten?

– Hvis Luftfartstilsynet saksøkes, er det regjeringsadvokaten som fører saken på vegne av staten. For øvrig vil vi bistå som sakkyndige vitner i straffesaker. Luftfart er komplisert, og man kan ikke forvente at påtalemyndigheten selv skal ha ekspertise på dette området, sier Vindvik.

Selv om det har tatt tid, mener juristene at man har lyktes med å etablere et juridisk luftfartsmiljø i Bodø som blir respektert både innen bransjen og internasjonalt. Den juridiske direktøren ønsker seg enda større søknadsbunke når nye stillinger lyses ut, men juristene mener dagens Luftfartstilsyn viser at det er mulig å flytte virksomhet og bygge opp ny kompetanse utenfor hovedstaden.

– Vil du ha en spennende arbeidsplass og bo i nord finnes det ikke en bedre mulighet enn Luftfartstilsynet, skryter Vindvik uhemmet.

Slik er juletradisjonene i

Tillit, trygghet og tradisjoner er stikkord som kjennetegner Høyesterett. Men landets øverste domstol representerer ikke bare solide rettstradisjoner. Julehøytiden håndteres hvert år med stø hånd av høyesterettsjustitiarius Toril Marie Øie og direktør Gunnar Bergby.

*Tekst: Tore Letvik
Foto: Fartein Rudjord*

landets øverste domstol

– Alle ansatte bidrar og påtar seg ulike oppgaver under julefeiringen vår. Det er fellesskap og trivsel i stort monn, sier høyestjustitiarius Toril Marie Øie til Juristkontakt og viser juletreet i domstolens vestibyle.

– Vi har fått tak i en type tre fra Valdres som holder hele julen uten å drysse. Lukten av gran kjennes i hele huset når juletreet er på plass. Følelsen av jul begynner allerede da, sier høyesteretts direktør gjennom de siste 22 år, Gunnar Bergby.

Høyesteretts juletradisjoner består av en julefest for samtlige ansatte en fredag i desember, julekaffe for ansatte og inviterte gjester nest siste arbeidsdag før jul, og en juletreffest for barn i begynnelsen av januar.

Vi spør Høyesteretts direktør Gunnar Bergby hvordan julen arter seg i retts-Norges kanskje viktigste bygning.

– Tradisjonen tro inviterer velferdskomiteen i Høyesterett hvert år til julemiddag andre fredag i desember. Alle ansatte samles etter arbeidstid klokka fire i Høyesteretts vestibyle for gløgg og mingling. Juletreet er pyntet, og Høyesteretts eget kor synger. Det er dommer Bård Tønder som er dirigent og primus motor her – med en usvikelig optimisme og entusiasme. Og så er det gang rundt juletreet som er sentralt plassert i vestibylen – med tradisjonelle julesanger, ledet an av direktøren. Etterpå serveres det en tre-retters middag i Høyesteretts møtesal, sier Bergby.

I koret bidrar både høyesterettsjustitiarius og direktør.

Nissen kommer

Bergby forteller at langt de fleste av Høyesteretts nærmere 70 ansatte deltar på middagen, og at tilberedningen av mat samt serveringen også i år besørges av elever fra kokke- og servitørlinjen på en videregående skole; de siste tre årene Nannestad videregående skole.

– Tidligere kom elevene fra Sørum videregående skole. Vi er alltid mektig imponert over elevenes iver og ferdig-

Både Øie og Bergby synger i koret som samles i trappen i Høyesterett i forbindelse med julemiddagen.

het. Velferdskomiteen står for programmet, både kulturelt og sosialt, og det hele rundes av med polonaise gjennom Høyesteretts Hus. De ærverdige korridorer egner seg godt – også til dette. Etterpå blir det kaker, kaffe og te – og dans, forteller en høytidsstemt direktør.

22. desember inviterer Høyesterett alle ansatte, pensjonerte dommere og funksjonærer, ansatte som har sluttet i løpet av året, de faste forsvarere samt noen andre gjester, blant annet Advokatforeningens leder, bedriftshelsetjenestens og "vaktmesteren" til julekaffe kl. 13 i Høyesteretts møtesal.

– Her serveres kaffe, kaker og sherry, og Det norske guttekolet med sin dirigent Danuta Kozon, synger julen inn. Da er det høytid, sier Bergby.

I Høyesteretts bygning, som i resten av året ofte har alvorets atmosfære over seg da prinsipielle og avgjørelser fattes, vil barn og latter prege bygningen når juletreffesten arrangeres første torsdag i januar.

– Da inviteres ansattes barn og barnebarn til lek og moro og kaker og pølser – og gang rundt juletreet. Nissen kommer så klart også – med poser til barna, sier Bergby.

Advokat blir ny dommer i Høyesterett

Advokat Borgar Høgetveit Berg er i statsråd utnevnt til ny dommer i Høyesterett. Han går fra stillingen som advokat og partner i Advokatfirmaet Thommessen AS i Oslo.

Tekst: Tore Letvik

– Advokat Borgar Høgetveit Berg er kjent som en meget dyktig fagperson med omfattende prosedyreerfaring. Jeg er fornøyd med at han i dag er utnevnt til ny dommer i Norges Høyesterett, sier justis- og beredskapsminister Anders Anundsen (FrP).

Borgar Høgetveit Berg (46) er for tiden advokat og partner i Advokatfirmaet Thommessen AS i Oslo. Han har ellers erfaring som advokat hos Regjeringsadvokaten og fra en periode som konstituert lag-

Borgar Høgetveit Berg kommer fra Advokatfirmaet Thommessen. Han har også vært advokat hos Regjeringsadvokaten og konstituert lagdommer. (Foto: Thommessen)

dommer. Han har også et stort juridisk forfatterskap bak seg.

– Sett i lys av at det tidligere i år ble utnevnt to nye dommere med

bakgrunn fra Borgarting lagmannsrett, er det bra at vi i dag har utnevnt en advokat med omfattende erfaring fra det private næringsliv. At det utnevnes dommere med ulik bakgrunn er en styrke for Høyesterett og noe som bidrar til å opprettholde den høye tillit vår øverste domstol nyter, sier justis- og beredskapsministeren.

Erstatter Skoghøy

Embetet som skal besettes er ledig som følge av at høyesterettsdommer Jens Edvin A. Skoghøy har søkt om – og fått innvilget – avskjed fra 1. februar 2017 for å tiltre som professor ved Universitetet i Tromsø.

Som landets øverste domstol skal Høyesterett arbeide for rettsavklaring. Dette innebærer en konsentrasjon om prinsipielle rettsspørsmål og retningsgivende avgjørelser. Høyesterett har 20 dommerembeter og blir ledet av justitiarius. I tillegg har Høyesterett en administrasjon på rundt 45 personer.

Her når du flest jurister

– gjennom vårt jobbmarked når du jurister i privat og offentlig sektor

ANNONSE I PAPIRUTGAVEN inkluderer ALLTID digital publisering

- Adressert distribusjon med Posten Norge AS til over 20 000 medlemmer
- 9 Utgivelser pr år
- Opplagsøkning i fjor: ca 6%

ANNONSEANSVARLIG
Per-Olav Leth – 07 Media
+47 918 16 012
perolav@07.no

Over
20 000
medlemmer

Fremtidig organisering av fylkesmannen – Sentralisering av embetene vil svekke rettssikkerheten for innbyggerne

Fylkesmannsjuristene er kritisk til Kommunal- og moderniseringsdepartementets fokus for fremtidig organisering av fylkesmannen.

- Det er ikke utredet hvilke konsekvenser en sentralisering av fylkesmannsembetenes lokalisering vil medføre. Rettssikkerheten vil svekkes for svake grupper, sier Hallvard Øren.

*Tekst: Ole-Martin Gangnes
Foto: Tore Letvik*

Hallvard Øren er leder av Fylkesmannsjuristene i Juristforbundet. Han er tydelig på at hovedfokuset må være på fylkesmannsembetene som rettsikkerhetsinstans, når fremtidig organisering av fylkesmannen nå er på den politiske dagsorden. Han mener prosessen så langt ikke har vært god.

– Fylkesmannsembetene ivaretar rettsikkerhetsoppgaver overfor grupper i samfunnet der nærhet for embetene til gruppen er helt avgjørende. Sentralisering av embetene vil svekke rettsikkerheten for innbyggerne, for eksempel innen barnevern, vergemål, helse- og omsorg. Det er dårlig utredet i KMDs rapport hvilke konsekvenser en sentralisering av fylkesmannsembetenes lokalisering vil medføre. Rettsikkerheten vil svekkes for svake grupper, sier Øren.

Han leder Juristforbundets medlemsforening for jurister som arbeider ved landets fylkesmannsembeter og representerer nesten 500 jurister.

Det var i 2014 regjeringen besluttet å utrede fremtidig struktur og størrelse for fylkesmannen, for at Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) skulle vurdere hensiktsmessig inndeling av embetene koblet til oppgaver og roller fylkesmannen skal ivareta. Bakteppet er kommunereformen og en endret kommunestruktur.

I sommer forelå KMDs foreløpige rapport. Endelig rapport skal være klar 1. januar 2017.

I rapporten drøftes disse modellene:

- Konsolideringsmodellen, som innebærer en mindre endring av dagens struktur (14 til 17 embeter)
- Regionmodellen, som innebærer et antall mellomstore embeter (8 til 13 embeter)
- Landsmodellen, som innebærer et antall store embeter på landsdelsnivå (4 til 7 embeter)

– Snodig utgangspunkt

Fylkesmannsjuristene er kritiske til at departementet kun har fokusert på

– Utvalgets mandat er begrenset til å vurdere «fremtidig geografisk inndeling» for fylkesmannen. Det er et litt snodig utgangspunkt for en regjering som har proklamert at Norge skal drives av kunnskap, sier Gry Hellberg Munthe i Juristforbundet.

geografi og antallet embeter. I sitt høringssvar til rapporten peker de på at en av fylkesmannsembetenes viktigste oppgave er å bidra til at vedtatt politikk blir fulgt opp lokalt, og samtidig å formidle signal fra kommuner og andre lokale aktører til sentrale myndigheter.

– Et for stort geografisk område med for mange kommuner innenfor de ulike embetenes grenser vil kunne hindre fylkesmannens oppgaveutførelse, og dette er i liten grad fokusert på i rapporten, mener Fylkesmannsjuristene.

– Norge er ulikt geografisk og demografisk sammensatt. Rapporten fra departementet har i liten grad tatt for seg de ulike variasjonene som finnes i geografi og demografi rundt om i landet, sier Hallvard Øren.

Gry Hellberg Munthe, leder for politisk avdeling i Juristforbundet, reagerer også på fokuset i departementets rapport.

– Utvalgets mandat er begrenset til å vurdere «fremtidig geografisk inndeling» for fylkesmannen. Det er et litt

snodig utgangspunkt for en regjering som har proklamert at Norges skal drives av kunnskap. Hvilke oppgaver fylkesmannen skal ha, og skillet mellom fylkesmann og fylkeskommunen er ikke vurdert. Rettsikkerhet for kommunene og borgerne er heller ikke vurdert, sier hun.

Uro

Fylkesmannsjuristene er kritiske til at dagens fylkeskommuner legger føringer for fremtidens fylkesmannsstruktur.

– I Trøndelag la fylkeskommunene føringer for sammenslåing av fylkesmannsembetene i Sør-Trøndelag og i Nord-Trøndelag, inkludert at det var fylkeskommunene som besluttet at embetet skulle ha hovedsete i Steinkjer. Dette er en uryddig måte å håndtere situasjonen og arbeidsplassene til flere hundre statsansatte. På Vestlandet har fylkeskommunene der som vil slå seg sammen gjort de samme konklusjonene på vegne av fylkesmannsembetene. Og sist besluttet Østfold, Akershus og Buskerud at de ønsker å slå sammen fylkesmannsembetene i disse områdene, og legge hovedsetet til Østfold. Dette er uryddig og faglig lite forsvarlig. Fylkeskommunene og fylkesmennene har ulik organisering og ulike oppgaver, sier Øren.

– Det foreligger heller ingen informasjon om fylkesmannsembetene skal ha andre oppgaver i fremtiden enn vi har i dag, og da fremstår hele prosessen med å slå sammen embetene som kun en prosess om å slå sammen embetene for sammenslåingens skyld. Grunnlaget for prosessen er ikke basert på oppgaveløsning, men på geografi, sier han.

Øren forteller om uro blant juristene han representerer.

– Det begynner å komme bekymringsmeldinger og vi er ikke fornøyd med graden av medvirkning fra oss tillitsvalgte.

Foreslår at oppgaver samles

Som alternativ til sammen-
slåing foreslår Fylkesmanns-
juristene at at gitte oppgaver
samles på noen embeter, som
får et regionalt ansvar.

– Vi er ikke mot endringer. Dersom det
er behov for å samle noen oppgaver
knyttet til samordning, eller det er opp-
gaver som ikke krever stor grad av nær-
het til målgruppene, kan disse opp-
gavene samles hos noen embeter som
får et regionalt ansvar. Dette kan også
være med på å sikre kompetansear-
beidsplasser i distriktene, sier Hallvard
Øren, leder for Fylkesmannsjuristene.

Dette gjøres allerede i dag i Oslo
og Akershus.

– Oslo og Akershus har ansvar for
økonomisk rådgiving i Hedmark,
Oppland, Øst- og Vestfold samt
Buskerud og Telemark. Og det funge-
rer bra, forteller Hallvard Øren.

– Grunnlaget for prosessen er ikke basert på oppgaveløsning, men på geografi. Det
fremstår som man vil å slå sammen embetene kun for sammenslåingens skyld, sier
Hallvard Øren, leder av Fylkesmannsjuristene i Juristforbundet.

Her når du flest jurister

– gjennom vårt jobbmarked når du jurister
i privat og offentlig sektor

JURISTFORBUNDETS JOBBMARKED. NETT OG PAPIR

- www.juristkontakt.no
- www.juristforbundet.no
- nyhetsbrev hver 14. dag til over 20 000 medlemmer
- 9 utgivelser av fagbladet Juristkontakt pr år
- Adressert distribusjon med Posten Norge AS til over 20 000 medlemmer

ANNONSEANSVARLIG
Per-Olav Leth – 07 Media
+47 918 16 012
perolav@07.no

Over
20 000
medlemmer

Wegner åpner krigshistoriens krukke i ny bok

Avdekker nådeløs nazi-torturist som herjet Østfold

Rolf B. Wegner gir seg ikke bare hen til å holde kåserier og foredrag som pensjonist. I den nylig utgitte boken «Djevelen fra Østfold – Kongen av Halden» blåser han støvet av en av Hitlers verste torturister i Norge under den annen verdenskrig, gestapisten oberscharführer Friedrich Heinrichs.

Tekst: Tore Letvik

Wegner skildrer et rystende stykke krigshistorie om en mann som på en slu og systematisk måte avslørte norske motstandsfolk før han mishandlet og torturerte dem. Boken står i dag i skarp kontrast til virkeligheten i vårt beskyttede Norge, og de fleste andre vestlige land, hvor bruk av tortur heldigvis er fjernt og i dag nesten utenke-

lig. Den som handler ut fra en overbevisning, eller ordtaket, om at målet helliger middelet kan imidlertid forsvare det meste. Som Hitlers mest brutale menn i Norge under Den andre verdenskrig for mindre enn 80 år siden i sin tortur av norske motstandsmenn, for å presse ut av dem opplysninger som kunne avverge angrep på tyske okkupasjonsstyrker. Paradoksalt nok kan det vise seg at ordtaket får fortsette å leve selv i vår moderne tid. USAs påtroppende president har nevnt tortur som et virkemiddel som kan bli tatt i bruk i kampen mot radikale islamister. Rolf B. Wegners bok er derfor både historisk, men også en grufull påminnelse om hva mennesker i moderne samfunn i vår tid kan finne akseptabelt å gjøre mot en fiende.

Boken handler om gestapisten Friedrich Heinrichs herjinger i Østfold under krigen. Hans grusomme handlinger var av en slik karakter at Eidsivating lagmannsrett dømte ham til døden 16 mai 1947. Dødsdommen indikerer at han var blant de aller farligste gestapistene i Norge. I tillegg til å beskrive det omfattende volds- og torturregimet han omga seg med under krigen, behandler boken også

hele rettsprosessen mot ham, med dødsdom, anke, begjæring om gjenopptagelse og gjentakende benådningssøknader. Wegners omfattende kildemateriale gjør det mulig å komme litt under huden på Heinrichs, og dermed kunne se rettsprosessen også slik Heinrichs selv må ha opplevd den.

Boken beskriver gestapisten fra han ble født i Hamburg i 1913, hans barndom og ungdomstid og hans kontakt med nazistiske ungdomsorganisasjoner. Særlig beskriver boken Heinrichs sin gjøren og laden i Østfold, først som grensepolitimann og senere som meget fryktet gestapist, og fra 1944 gestaposjef i Halden, ofte kalt «villdyret».

Mishandlingsmønster

Den fysiske torturen Heinrichs utførte var en integrert del i et omfattende mishandlingsmønster. Andre elementer i mishandlingen hans var å true offeret eller hans familie på det groveste, skape usikkerhet og frykt hos offeret, bryte ned hans motstandskraft ved å plassere ham i mørkecelle, nekte ham ro, søvn, mat eller nekte toalettbesøk slik at avføring og urin gikk i buksene. Han hadde også en helt spesiell teknikk, som er referert i boken

Rolf B. Wegner skildrer et rystende stykke krigshistorie.

etter at hans underordnede scharführer Will, fortalte:

«Det hente ofte at Heinrichs gikk ned til fanger han hadde liggende i cellen i kjelleren i Posthuset og der slukket lyset og la seg sammen med fangene. Jeg mistenker ham ikke for å ha hatt homoseksuelle tilbøyeligheter, men det var kun en litt uvanlig form å forhøre fanger på».

Som en kommentar til dette skriver Wegner i boken:

«Det er liten grunn til å tvile på at dette «etterforskningsiltaket» hadde som siktemål å bryte ned fangens psykiske motstandskraft. Også det å lokke, lure og bløffe var virkemidler Heinrichs benyttet seg av i sitt etterforskningsarbeid. Han kunne for eksempel fortelle en fange som hadde sittet inne en tid at fangens kone på grunn av plutselig sykdom eller ulykke ventelig ville dø om kort tid, men i tilfelle en tilståelse skulle han få anled-

ning til å besøke henne en siste gang».

I sin beskrivelse av boken beretter Ask forlag blant annet følgende:

«Detaljerte og dramatiske torturbeskrivelser i en bok kan stjele for meget av leserens oppmerksomhet. Boken tydeliggjør derfor at tortur er mer enn lidelse og angst. Den grusomme torturen forteller oss indirekte også om styrken i motstandsarbeidet under krigen, om den pågrepne motstandsmanens viljestyrke, standhaftighet og utholdenhet. Boken trekker også frem det menneskelige aspekt. Den beskriver Heinrichs sin eksistensielle krise som han opplevde i fangenskap i årene etter kapitulasjonen, og hans langvarige søken etter nye og andre livsverdier enn dem som nazismen hadde bydd ham. De nye livsverdier Heinrichs gradvis ervervet seg, var noe av årsaken til at han fikk oppleve noe som sannsynligvis ingen annen x-gestapist har opplevd: Griniforeningen i Halden,

som langt på vei besto av personer som Heinrichs hadde torturert meget grovt, meddelte ham skriftlig at de ga ham sin tilgivelse!».

Ask forlagssjef Mons Hvattum beskriver videre innholdet i boken: «Forfatteren hevder i boken at intet menneske er grusomt, men et menneske kan begå grusomme handlinger, og må ta sin straff for det. Heinrichs var en av dem».

Vokste opp i Halden

De fleste av Juristkontakts lesere er vel kjent med Rolf B. Wegners karriere. Han ble født i 1940 i Ålesund, men hadde det meste av sin oppvekst i Halden og bor nå i Oslo. Han er utdannet jurist og har arbeidet som politiembetsmann, riksadvokatfullmektig, undervisningsinspektør ved Politiskolen, var sjef for Fengselsstyret og ekspedisjonssjef i Justisdepartementet, og har vært politimester i Bodø og i Bergen.

Da boken «Djevelen fra Østfold – Kongen av Halden» ble lansert i Halden den 29 oktober, sto folk i kø for å få et signert eksemplar av boken. Dagsavisens Halden 24 var tilstede under lanseringen og skrev at mange av de som møtte fram hos bokhandler Køhn Libris hadde historier både fra krigens år og oppvekst og fra tiden da Wegner vokste opp i Halden. I følge avisen møtte folk også fram fordi de ville gi en gave til noen som samler på bøker fra og om byen de bor i. Halden24 skriver følgende:

– Det er hyggelig at folk har minner om tiden jeg bodde i Halden, gamle skolekamerater og gutta i speideren, forteller Wegner da vi møtte ham hos bokhandler Køhn Libris.

I følge Halden24 kunne forfatteren også røpe at han planlegger enda en bok om Halden, og denne gang om Halden distriktsfengsel, samt at boka skal handle om frihetsberøvelsene i Fredrikshald, om slaveriene på 1800-tallet, og det som er distriktsfengselets historie. Avisen skriver videre:

«Wegner er munter når han på slutten av praten tilføyer: – Mellom oss kan jeg si at jeg har en personlig glede av å sperre folk inne. Det er det som ligger bak, forteller Wegner med et glimt i øyet.

Ble nysgjerrig

Til Juristkontakt forteller Wegner at han fikk vite om den tyske torturisten først i voksen alder.

– Hva var det som fikk deg til å skrive en bok om Friedrich Heinrichs? Når hørte du om ham første gangen?

– Ren nysgjerrighet. En eldre politikkollega viste meg for et par år siden et portrett av en for meg helt ukjent person. Det er «Kongen av Halden», sa han. Jeg ble nysgjerrig, stadig mer nysgjerrig. Støvsuget Riksarkivet og andre arkiv. Kom i kontakt med kilder. Fant så spesielle informasjonen om denne gestaposjefen at jeg ville forsøke å skrive en bok.

– Hva var spesielt med akkurat denne gestapomannen?

Våren 1947 gikk det flere rettsaker mot Gestapo-folk i Eidsivating lagmannsrett. Her Siegfried Wolfgang Fehmer, kriminalrat og hauptsturmführer i Gestapo i Norge, i det han forlater retten. Fehmer ble dømt til døden 18 juni 1947. (Foto: NTB arkiv)

!! Han fortalte åpent om hvordan han som torturist hadde opplevd tortureringen, og om hvilke strategier han la til grunn i sitt grufulle arbeid

– Jo, han var en fryktelig torturist, ambisiøs inntil de sykelige, ekstrem arbeidsom. Han var en av de relativt få gestapister som fikk dødsdom etter krigen, men ble senere benådet. Det egentlige spesielle med ham var at han etter krigen var meget åpen om sin egen personlighet og utvikling, forsøkte bare i liten grad å «pynte på» sine ugjerninger. Han fortalte åpent om hvordan han som torturist hadde opplevd tortureringen, og om hvilke strategier han la til grunn i sitt grufulle arbeid. Videre forteller han åpent om den tunge personlighetskrise ham kom inn i mens han sonet i norske fengsler etter krigen.

– Du vokste opp i Halden. I hvilke år bodde du der?

– Jeg hadde det meste av oppveksten min i Halden, i årene 1951 til 1967

– Følte du at boken ble godt motatt under boklanseringen i Halden?

– Ja, jeg mener å ha registrert det. Jeg håper at skjebnen til Oberscharführer Friedrich Heinrichs – den atypiske gestapist – vil interessere mange, både i Halden og ellers.

– Kan du si to ord om den neste boken din? Den om Halden distriktsfengsel?

– Halden distriktsfengsel er det siste tilnærmet uberørte av i alt 56 små lokale distriktsfengsler bygget rundt om i Norge i 1860-årene. I 1979 ble fengselet tatt ut av bruk. Siden har det ligget der, i en bakgård i Halden sentrum i en slags tornerosesøvn, glemt av de fleste. Nå er det totalfredet. Det arbeides med å lage et fengselsmuseum i bygget. Jeg prøver å fortelle dette fengselets historie, hva slags mennesker som satt der, hvordan de hadde de, hvordan det var å arbeide der, om «samspillet» mellom byen og dens lille fengsel. Nå ja, vel, om jeg makter å lage et godt manus gjenstår å se.

Seminar om den nordiske rettshjelpstradisjonen

I anledning at Kristian Andenæs fratrer som professor ved Universitetet i Oslo inviterte Institutt for kriminologi og rettssosiologi i november til et seminar om fri rettshjelp i de nordiske land.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Hva som kjennetegner nordisk rettshjelp, om det finnes en nordisk velferdsstatlig modell, fangers rettshjelpsbehov og Gatejuristen som rettshjelpstiltak var blant temaene under seminaret. Har vi en fri rettshjelp i dag, og hvordan kommer framtiden til å se ut? var blant spørsmålene.

Leder for Gatejuristen Norge, Cathrine Moksness, fortalte om oppstarten til rettshjelpsprosjektet, som startet etter inspirasjon fra Danmark.

– Bakgrunnen for oppstart av Gatejuristen i Norge er ikke ulik bakgrunnen for oppstarten i København. Det var en antagelse om at den tradisjonelle rettshjelpen ikke når ut til folk med rusproblemer. Gatejuristen startet opp i Oslo i 2004 etter inspirasjon fra vår danske søsterorganisasjon Gadejuristen.

Hun fortalte at Kristian Andenæs – Kikki – var tett på under oppstarten og har fulgt Gatejuristen siden.

– Vi er stolte av å kunne kalle Kikki Gatejuristens far, sa Moksness.

– Vi lever i et av verdens rikeste land, hvor alle har grunnleggende rettigheter, men det er stor forskjell på å ha en rett og det å få sin rett. Her lever folk uten tak over hodet, nok mat eller nødvendig helsehjelp. Gatejuristen erfarer at det ikke hjelper å ha rett for

dem som ikke kan hevde sin rett. Mange sårbare personer har store problemer med å få sine grunnleggende rettigheter oppfylt. Dette ser Gatejuristen på nært hold daglig, sa hun.

Bolig

Moksness pekte på funn fra Gatejuristens dokumentasjonsrapporter som viser at retten til bolig er det største rettsområdet i Gatejuristens arbeid.

– Gatejuristen har gjentatte ganger påpekt store mangler med forvaltningens håndhevelse av retten til bolig. Det gjelder for eksempel oppholdskommuneprinsippet. Det er kommunene du oppholder deg i som skal ta ansvar og sørge for midlertidig bolig, det er ikke nok å henvise til tidligere oppholdskommune. Problemene knyttet til dette tjener som et godt eksempel på hvordan forvaltningen svikter de vanskeligstilte i samfunnet. Det er disse personene som er mest avhengig av at forvaltningen treffer riktige avgjørelser. De samme erfarin-

gene Gatejuristen har fra saker om midlertidig bolig, ser vi også i saker på mange andre områder innenfor sosialretten, sa hun.

Ifølge Moksness fører uriktige avgjørelser i forvaltningen til at deres klienter må sove på gaten.

– Noen ganger kun for en natt, men man ser også dem som er blitt tvunget til å bo ute i lengre perioder.

– I arbeidet med enkeltsaker sikrer Gatejuristen at individuell urett blir unngått, men likevel er det bare brøkdelen av uretten som avdekkes på denne måten. Vi bistår mange med erstatningssaker for tapt barndom – som skyldes urett begått av forvaltningen tilbake i tid.

Gatejuristen utvider virksomheten og gir nå rettshjelp til flere grupper.

– Et viktig mål for oss er å spre virksomheten videre slik at så mange som mulig kan få hjelp. Dette er i Kikkis ånd – som alltid har vært oppfatt av å nå de som ikke får rettslig bistand, sa hun.

Prinsippavgjørelse i Høyesterett

Storfe har samme

rettsvern som kjæledyr

For første gang har Høyesterett slått fast at storfe i «industriell kjøttproduksjon» har like stort rettsvern som kjæledyr. Mishandling og missskjøtsel av Dagros og Ferdinand skal straffes like strengt som overgrep begått mot Pus og Pluto.

Tekst: Tore Letvik

Den prinsipielt viktige rettsavklaringen kom under rettsaken mot en dyreholder som var tiltalt for grovt brudd på dyrevelferdsloven etter at 92 storfe, okser, kyr og kalver, sultet i hjel da dyreholderen sluttet å gi dem fôr i desember 2014. Under domstolens behandling er det lagt til grunn at vannet også ble skrudd av, men at dette fant sted etter at alle dyrene hadde sultet ihjel. Retten kom til at det tok omlag to måneder for dyrene å dø. Da Mattilsynets veterinærer tok seg inn i fjøset 20 mars 2015 ble de møtt av et forferdelig syn. Dyrene var sterkt avmagret. I sin rapport skrev en av veterinærene:

«Det er utvilsomt at dyrene har dødd som en direkte følge av mangel på fôr og vann, og at dette samt manglende annet stell har påført dem mye lidelse. Ut fra litteraturen er det ikke utenkelig at enkelt dyr blant de større storfeene har levd i 2-3 måneder, herunder inntil flere uker etter at vannforsyningen ble borte. De fleste kriterier for god dyrevelferd i henhold til

Welfare Quality-protokollen har vært brutt. Dette er et grovt brudd på dyrevelferdslovens bestemmelser.»

Tingretten og lagmannsretten la veterinærens konklusjon til grunn ved avgjørelsen av skyldspørsmålet, med den reservasjon at dyrene hadde vann til siste dyr døde, og at siste dyr var i live frem til rundt 15. februar 2015.

Helt til topps

Påtalemyndigheten, ved Trøndelag statsadvokatembeter og statsadvokat Per Morten Schjetne, anket tingrettens dom på 120 dagers fengsel og nedla påstand om ett år og seks måneders fengsel i Frostating lagmannsrett. Lagmannsretten dømte bonden til ett år og to måneders fengsel. Også her anket påtalemyndigheten og prosederte i Høyesterett på at handlingen kvalifiserte til to år og seks måneders fengsel, men med en reduksjon på to måneder i tilståelsesrabatt, slik at Schjetne nedla påstand om straff på to år og fire måneders fengsel.

Strafferammen for denne strengeste bestemmelsen i dyrevelferdsloven er tre års fengsel. Landets øverste domstol mente påstanden lå litt for høyt og at bondens lovbrudd kvalifiserte til ett år og ti måneders fengsel. Han fikk også i Høyesterett to måneder fratrukket som følge av tilståelse. Dommen ble dermed fastsatt til ett år og åtte måneders fengsel.

Aktor, Per Morten Schjetne kommenterer dommen på følgende måte:

– Etter mitt syn var det i lovens forarbeider og ikke minst i premissene i Lukas-dommen, god dekning for å ta utgangspunkt i et straffenivå på 2 år og

6 måneder i denne saken. Samtidig var det viktig at påstanden ikke la et unødvendig «tak» for Høyesteretts utmåling. Høyesterett har med denne dommen etablert et helt nytt straffenivå for alvorlige brudd på dyrevelferdsloven. Vi håper og tror at dette vil ha en god holdningsskapende og allmennpreventiv effekt, samt høyne dyrs status, sier Schjetne til Juristkontakt.

Strengeste til nå

Dommen er den til nå strengeste utmåling av straff i dyremishandlingsaker i Norge. I domspremissene skriver Høyesterett følgende:

«Allmennpreventive hensyn tilsier at det reageres strengt på denne type overtredelser. Straffenivået kan dessuten bidra til å høyne dyrs status og vil gjennom dette kunne ha en holdningsskapende effekt.»

I de siste årenes grove dyremishandlingsaker, etter lovendringen i Dyrevelferdsloven i 2009, har domstolene hatt et svært begrenset antall retningsgivende dommer å se hen til når det gjelder utmåling av straff.

I saken mot bonden viser både lagmannsretten og Høyesterett til rettsprosessen etter drukningen av hunden Lukas i Moss i juli 2014, hvor Moss tingrett dømte den tiltalte til seks måneders fengsel. Borgarting lagmannsrett satte ned straffen til 120 dager.

Hunden Lukas ble druknet ved at den ble bundet fast til et betongrør og kastet ut i Vansjø i Moss. Høyesterett var enig i straffutmålingen i lagmannsretten, blant annet fordi handlingen ikke rammet flere dyr og at hundens

Det var statsadvokat Per Morten Schjetne som prosederte saken for påtalemyndigheten. T. h. bondens forsvarer John Chr. Elden.

lidelser var relativt kortvarige før døden inntraff. Høyesterett fastsatte straffen til fengsel i 120 dager, og forkastet dermed påtalemyndighetens anke og påstand om 10 måneders fengsel. I Lukas-dommen skrev Høyesterett følgende kommentar til påtalemyndighetens påstand om 10 måneders fengsel:

«En slik straff vil ikke stå i et rimelig forhold til et realistisk straffnivå for de store dyretragedier.»

Også i saken med 92 dyr viser Høyesterett blant annet til følgende i Lukas-dommen:

«Ved fastsettelsen av straff er det først og fremst handlingens grovhet som er styrende. Det betyr at det må stå sentralt hvor mange dyr som rammes, hvor stor lidelse de er påført, og graden av skyld.»

I Høyesterettsdommen, som ble avsagt 9. november, heter det:

«Vår sak gjelder 92 dyr, og dyrenes lidelse varte i opptil to måneder. I Lukas-dommen ble det tillagt vekt at det var tale om en «nokså kortvarig lidelse», jf. avsnitt 37. Det dreide seg

der bare om noen minutter før døden inntraff.»

Likestilt

At kjæledyr og kjøttfe er like mye verdt, i forhold til å være rettslig beskyttet mot mishandling og misskjøtsel, har imidlertid ikke vært noen selvfølge. Høyesteretts siste avgjørelse gir derfor en viktig avklaring. I følge dommene både i lagmannsretten og i Høyesterett argumenterte dyreholderens forsvarer for at kjøttfe har mindre strafferettslig vern enn katter og hunder, og at bonden derfor ikke skulle straffes så strengt. Frostating lagmannsrett skrev i mai i år dette i sin dom mot bonden:

«Det foreliggende tilfelle er av langt mer alvorlig art, og følgelig langt mer straffverdig, enn det forhold som ble pådømt av Høyesterett i dommen nevnt ovenfor (Lukas-saken, red. anm.). Det er ikke grunnlag for å hevde, slik som anført av forsvareren, at storfe i en besetning hvor det drives «industriell kjøttproduksjon» har mindre strafferettslig vern enn kjæledyr – i

den forstand at dette kan være et argument for mildere straff. Argumentasjonen er helt uten støtte i lov og forarbeider.»

I Høyesteretts avgjørelse i november gir landets øverste domstol full støtte til lagmannsrettens vurdering, og feier all tvil til side i det førstvoterende skriver:

«Jeg er enig med lagmannsretten i at det ikke er grunnlag for å hevde at storfe i en besetning hvor det drives «industriell kjøttproduksjon» har mindre strafferettslig vern enn kjæledyr. Dette kan ikke være et argument for mildere straff.»

Statsadvokat Per Morten Schjetne bekrefter den prinsipielle vurderingen som nå gjort av om hvorvidt griser, okser og kyr har et like stort rettsvern mot mishandling og misskjøtsel som de kattene og hundene vi har i våre stuer og sofaer.

– Høyesterett har nå stadfestet at storfe i en besetning hvor det drives «industriell kjøttproduksjon» har samme strafferettslige vern som kjæledyr, sier Schjetne til Juristkontakt.

Jussbuss

Heterogjenforening

Familieinnvandring har vært en viktig brikke i spillet om innstramminger på Stortinget. Men noen har blitt glemt i hele diskusjonen om hvilke familiemedlemmer som skal få leve sammen. Jussbuss savner et bredere syn på familie, og en større forståelse for hvilke utfordringer lhbtq-personer står ovenfor når det kommer til familieinnvandring.

Retten til familieliv er en grunnleggende menneskerettighet som alle mennesker har krav på, uavhengig av seksuell orientering og kjønnsidentitet. Flinke som vi er i Norge, har vi vedtatt en lov som sier at både direkte og indirekte diskriminering på grunnlag av seksuell orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk er forbudt.

Likevel er det slik at familieinnvandring i praksis ofte kun dreier seg om heteroinnvandring. Samlivsform er en høyst relevant vurderingsnorm for å få innvilget enten familieegjenforening eller familieetablering.

Flyktninger som kan dokumentere at de er gift, har fått barn sammen eller har vært samboere i minst to år før hen kom til Norge, kan søke om familieegjenforening. Dersom de søker om å få sin bedre halvdel til landet i løpet av det første året etter positivt asylvedtak kommer ikke underholdskravet til anvendelse.

Dersom dette ikke er dokumentert er søknaden i realiteten en søknad om familieetablering, og underholdskravet må oppfylles. Da er den som har opphold i landet fra før avhengig av å ha en årsinntekt på minst 306 700 kr. Dette er mye penger for mange, og sannsynligvis vil man ikke tjene nok i en ufaglært jobb, selv om man jobber fulltid. Allerede her vil mange være avskåret fra å få partneren sin hit. I tillegg er det et vilkår om at referansepersonen i Norge må ha jobbet eller

Marita Ryun Matthews
Holmeset-Varpe

tatt utdanning i fire år Norge. Det er derfor avgjørende for adgangen til familieliv om man overhodet har mulighet til å dokumentere at man har levd som et ektepar eller som samboere.

En kan nok si at dette er rettferdig nok. De legislative hensynene er jo at man må kunne vise at det er en realitet i det påståtte samlivet. Men hva om følgende premiss blir kastet inn i faktumgryten: Samkjønnet ekteskap og samliv er forbudt og straffes med harde represalier, transpersoner anses ikke som en juridisk kjønnskategori og skeive personer har ikke rettsvern mot diskriminering, mobbing, overgrep og står i verste fall i fare for å bli drept. Og dette er bare det rettslige. Se for deg hvordan regimer som regulerer sosial og kulturell adferd vil sanksjonere uønskede seksuelle anomalier. Sistnevnte i seg selv er grunn til å ikke gjøre ditt samkjønnede samboerskap til et offentlig utstillingsvindu. Både rettslige skranker og sosiale og kulturelle sanksjoner kan gjøre det umulig å samle inn dokumentasjonen som

etterspørres. Utlendingsmyndighetene krever dokumentasjon på ektepaktavtaler, felles bosteds- og postadresse, andre personer som kan bekrefte relasjonen, felles økonomi, felles eiendeler osv. Per dags dato foreligger det ingen unntaksbestemmelser i utlendingsloven som kan fange opp tilfellene beskrevet over. For i praksis er det umulig å dokumentere et samkjønnet ekteskap i et slikt rettslig og sosialt rammeverk.

Som nevnt skal diskrimineringsloven om seksuell orientering egentlig sikre at slik forskjellsbehandling ikke skjer i Norge. Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemda skal også være vaktbikkjer på området. I en uttalelse fra 2015, hvor organisasjonen Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF) mente at regelverket for familieegjenforening diskriminerer på grunn av seksuell orientering, konkluderte nemda med at det ikke var motstrid mellom utlendingsloven og diskrimineringsloven. Begrunnelsen var at utlendingsmyndighetene kan gjøre unntak fra underholdskravet dersom «særlig sterke menneskelige hensyn tilsier det». Bestemmelsen er en snever unntaksbestemmelse. Jussbuss erfarer at den blir lite brukt per dags dato. Det er ingen garanti for at den vil ivareta lhbtq-personers rettsstilling. Hvem man lever sammen med burde ikke være avgjørende for muligheten til å ha et fullverdig familieliv i Norge. Men den praktiseringen av utlendingsloven som utlendingsmyndighetene legger opp til, og som Likestillings- og diskrimineringsnemda bifaller, kan fort føre til de facto diskriminering.

Marita Ryun Matthews
Holmeset-Varpe, Jussbuss

Debatt om integrert politi og påtalemyndighet – Nører oppunder gammel profesjonskamp mellom jurister og politifolk

Curt A. Lier, president i Juristforbundet, mener Politiets Fellesforbund bruker kritikkverdige enkeltsaker til å gå til angrep på et velfungerende system – i en kynisk manøver for å skaffe politiet mer makt på bekostning av juristene i politiet.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

«Det er alvorlig når Sigve Bolstad i PF og privatetterforsker Ola Thune bruker kritikkverdige enkeltsaker til å gå til angrep på et velfungerende system for etterforskning og påtale i norsk politi. Det gjør ikke saken bedre at de nører oppunder en gammel profesjonskamp mellom jurister og politifolk, som de siste 20 årene har vært regnet som et tilbakelagt stadium. Å kreve skroting av et system med integrert politi og påtalemyndighet som det er bred politisk enighet om fungerer godt, og som har sikret norske borgere høy grad av rettssikkerhet i 130 år, er å helle ungen ut med badevannet. Det er umulig å forstå dette som noe annet enn en kynisk manøver for å skaffe politiet mer makt på bekostning av juristene i politiet», skriver Curt A. Lier i en kronikk.

Han mener dagens modell legger til rette for god kvalitet i straffesaksbehandlingen.

«Årsaken til at den norske påtalemodellen fungerer så godt, er at påtalejuristen har gode forutsetninger for å klarlegge hvilke faktiske omsten-

Curt A. Lier. (Foto: Juristforbundet)

digheter etterforskningen bør rettes mot, mens politiets etterforskere gjennom undersøkelser og avhør er best rustet til å frembringe den etterspurte informasjon», skriver han.

Lier viser også til at ledergruppen i norske politidistrikt stort sett er sammensatt av både polititjenestemenn og jurister.

«I tillegg er det som regel slik at flere av de som er utdannet jurister, også har en bakgrunn som polititjenestemenn, skriver Lier.

– Ikke velfungerende

Sigve Bolstad, leder av Politiets Fellesforbund, skriver i Ukeavisen Ledelse at PF ikke er enig med Curt A. Lier i at systemet for etterforskning og påtale i norsk politi er «velfungerende».

«Vi mener heller ikke at systemet overhode ikke fungerer. Men Norge har hatt den samme organiseringen av politi og påtale siden 1870. Vi hadde et helt annet samfunn for nesten 150 år siden enn vi har nå. Vi mener derfor

Sigve Bolstad. (Foto: PF)

at det er på tide å gå gjennom systemet og se om det bør gjøres endringer for å tilpasse ordningen til dagens moderne samfunn, skriver Bolstad.

«Utgangspunktet for det tosporede system er at politiet har fullt ansvar for det totale politiproduktet, måloppnåelsen og ressursbruken. Mens Riksadvokaten gjør prioriteringer som veier tungt inn i dette. I praksis skjer følgende: Politiet prioriterer ned på grunn av mangel på ressurser mens Riksadvokaten prioriterer opp i form av tekst. Det gir utfordringer at man har ansvar og styring uten ressurser og virkemidler».

«Politiets Fellesforbund har også stilt spørsmål ved det faktum at det er samme myndighet som har den juridiske ledelsen av etterforskningen som også skal kontrollere og vurdere den samme etterforskningen. Det er altså samme person som sitter på begge sider av bordet. I en del sammenhenger blir dette sett på som uheldig, at bukken passer havresekken for å bruke et kjent uttrykk», skriver Bolstad. ►

Debatten om å skille politi og påtalemyndighet Ønsker fortsatt integrert påtalemyndighet, men ønsker debatt og opprydding

– Jeg er veldig sikker på at vi får det desidert beste politiet med dagens system. Jeg er derimot blitt mer usikker på om vi får den beste påtalemyndigheten av denne modellen, i alle fall ikke slik den praktiseres mange steder i dag, sier Sverre Bromander, leder av Politijuristene.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Skal det være et klarere skille mellom politi og påtalemyndighet? Skal dagens system, med integrert påtalemyndighet beholdes? Sverre Bromander, leder av Politijuristen i Juristforbundet, registrerer at skilledebatten våkner nå.

– Det gjør den jo med ujevne mellomrom. Inntil videre står vi støtt på tidligere vedtak om at vi er tilhengere av modellen med integrert påtalemyndighet. Men det vedtaket står seg selvfølgelig ikke lenger enn til et eventuelt nytt vedtak. Men jeg tror ikke vi skal frykte debatten, snarere tvert imot imøtese den, sier han.

Bromander viser til at i vårt naboland Danmark, hvor de har den organiseringen som formelt sett ligner

– Det tosporede systemet vil ligge der uansett, uavhengig av om påtalemyndighet og politi skilles eller ikke. Hvis ikke kan vi ikke lenger kalle oss en rettsstat, sier Sverre Bromander, leder av Politijuristene (Foto: Thomas Haugersveen)

mest på Norges, har denne debatten med jevne mellomrom.

– Den er veldig ofte initiert av påtalemyndigheten selv, når de ser at rammene for den integrerte påtalemyndighet blir utfordret. Og hver gang ender de opp med å beholde systemet og styrke rammene for den integrerte påtalemyndighet.

Bromander sier han er sikker på at vi får det beste politiet med dagens system.

– Det viser jo også analysen i forkant av den danske politireform for ti år siden. Rettssikkerhetstanken ble da fastslått å sitte i ryggmargen på dansk politi på en måte som den neppe ville gjort uten integrert påtalemyndighet. Jeg er derimot blitt mer usikker på om vi får den beste påtalemyndigheten av denne modellen, i alle fall ikke slik den praktiseres mange steder i dag. Og for de som har noen prinsipielle skranker igjen når det kommer til rettsstaten

vår, burde dette virke skremmende, sier han til Juristkontakt.

Bromander setter sin lit til straffeprosesslovutvalget.

– Det synes heldigvis som om straffeprosesslovutvalget, med utkast til ny straffeprosesslov, prisverdig nok har planer om å rydde opp i dette. Det er en helt nødvendig opprydding. Jeg forventer at politikerne raskt omsetter forslaget og oppryddingen til ny lov. Det bør alle som er opptatt at vi skal være en rettsstat gjøre, sier han.

– Lavt kunnskapsnivå

Sverre Bromander mener kunnskapsnivået i debatten er «forbausende lavt».

– Mange av tilhengerne av et skille sier de vil ha en debatt om det tosporede system. Det de mener, slik jeg oppfatter dem, er at de vil ha en debatt om den integrerte påtalemyndighet. Med mindre de vil ha en debatt om vi skal være en rettsstat eller ikke, og det kan jeg vanskelig se for meg. Det tosporede systemet vil ligge der uansett, uavhengig av om påtalemyndighet og politi skilles eller ikke. Hvis ikke kan vi ikke lenger kalle oss en rettsstat.

En straffeforfølgning som bygger på et overordnet ansvar hos politiet er vel ikke kjent i noen rettsstater, det kjenner vi kun igjen fra politistater

Han mener mange skilletilhengere har en oppfatning om at påtalemyndigheten vil «forsvinne» ved et skille.

– Uavhengig av om vi får et skille eller ikke så vil det være en sentral del av politiets samfunnsoppdrag å la seg styre av påtalemyndigheten. Så påtalemyndigheten vil ha like sterk styring og kontroll over politiet ved et skille. Slik det skal være i alle land som har bygget rettssystemet sitt på anklageprinsippet.

– Det eneste alternativ til dette, i alle fall i en rettsstat, er en domstolledet straffeforfølgelse etter det inkvisitoriske prinsipp. Det er disse to alternati-

vene hvor det overordnede ansvar kan ligge i en rettsstat, enten hos anklagemyndigheten, altså påtalemyndigheten, eller hos domstolen. En straffeforfølgning som bygger på et overordnet ansvar hos politiet er vel ikke kjent i noen rettsstater, det kjenner vi kun igjen fra politistater. Denne forståelsen for hvordan straffeforfølgning skjer i en rettsstat virker det som mange ikke har.

Men han ser at et skille vil kunne bety at styring og kontroll blir mer distansert

– Det vil selvfølgelig kunne påvirke samarbeidet og samvirket. Fordelen med et skille er jo stor for alle tilhengerne av å ha flere retts håndhevende myndigheter, flere etater som etterforsker straffesaker. For om du skiller politi og påtalemyndighet er det ikke lenger noe som helst som i prinsippet setter politiet i en særstilling i forhold til andre forvaltningsorganer når det kommer til straffesaksbehandlingen, og det er ikke noe som ikke kan endres ved noen mindre lovendringer. Da blir politiet i prinsippet bare et hvilket som helst ordinært forvaltningsorgan, sier Sverre Bromander.

JURIST 2017

KONTAKT

UTGIVELSESPLAN

Nr	Utgivelse	Frist - annonsematr.
1	25.01.17	13.01.17
2	01.03.17	17.02.17
3	05.04.17	24.03.17
4	18.05.17	05.05.17
5	21.06.17	09.06.17
6	30.08.17	18.08.17
7	04.10.14	22.09.17
8	08.11.17	27.10.17
9	13.12.17	01.12.17

Hvilken exit får vi med Brexit?

Britene stemte i juni nei til fortsatt medlemskap i EU. Det innebærer usikkerhet når det gjelder handelsrelasjonene til Norge.

– Vi ønsker at det skal være en uavbrutt overgang i handelsforbindelsene, og skal starte en handelspolitisk dialog med Norge neste måned, sier Storbritannias ambassadør til Norge, Sarah Gillett.

Tekst og foto: Caroline Svendsen

Hva som skjer i tiden etter Brexit er det mange norske bedrifter med virksomhet rettet mot Storbritannia som ønsker svar på. NHO arrangerte i slutten av november et seminar om Brexit der hovedspørsmålet var hva britene tenker om fremtiden etter at de forlater EU, og hva som er viktig for Norge i den sammenheng. Bakteppet er at EUs

indre marked er verdens største åpne marked som Storbritannia har vært en viktig aktør av, og stor pådriver for. EU er dessuten Norges desidert største handelspartner. I 2015 var Norges samhandel med Storbritannia alene på hele 207 milliarder kroner. Derfor står potensielt mye på spill for norsk næringsliv.

Næringsminister Monica Mæland legger ikke skjul på viktigheten av gode britiske handelsforbindelser.

– Regjeringens ambisjon er at norsk næringsliv og industri skal få tilgang til det britiske markedet fra dag én, sier Meland på seminaret, og sikter til perioden etter at Storbritannia har forlatt EU.

Men siden en slik prosess aldri har vært gjennomført før er det ikke mulig å anslå hva som faktisk vil skje med handelsrelasjonene den dagen Storbritannia ikke lenger er medlem av EU. Spørsmålet mange spør seg er om Norge, som kun er EØS-medlem, ikke står først i køen når det gjelder å forhandle en ny bilateral handelsavtale med Storbritannia etter Brexit.

Storbritannias ambassadør til Norge, Sarah Gillett, opplyser på sin side at det for tiden foregår mye tankevirksomhet og analyser i det britiske regjeringssapparatet rundt Brexit og hun bekrefter at det fortsatt er planen at Storbritannia skal iverksette artikkel 50 i EU-avtalen innen slutten av mars 2017. Det vil i praksis si at det er da de formelle utmeldingssamtalene med EU starter.

Denne prosessen er ventet å ta minst to år, men kan også ende opp med

å ta lenger tid, siden dette er noe som aldri har blitt gjennomført før. Samtidig påpeker Storbritannias ambassadør til Norge at våre to land har nære handelsrelasjoner og minner om at en tredjedel av Storbritannias energibehov blir dekket av Norge. Storbritannia er også et viktig og voksende marked for blant annet norsk sjømatindustri, og norsk fisk finnes i økende grad i briteres yndlingsrett «fish and chips».

– Vi ønsker at det skal være en uavbrutt overgang i handelsforbindelsene, og skal starte en handelspolitisk dialog med Norge neste måned, sier ambassadøren.

Hun sier at Storbritannia er opp tatt av de fremtidige handelsforbindelsene mellom de to landene og hvordan denne handelen skal vokse fremover. Selv om mye fortsatt er uklart når det gjelder hvordan handelsavtalene mellom Storbritannia og EU/EØS vil bli, tror ambassadøren at det vil kunne ende med unike løsninger med hvert land.

Usikkerhet

Selv om næringsminister Monica Meland og ambassadør Sarah Gillett legger til grunn at det vil bli gjensidig handel mellom Norge og Storbritannia fra dag en etter Brexit er det andre som er mer skeptiske.

Sjeføkonom i tankesmien European Policy Centre, Fabian Zuleeg, uttaler at dersom Storbritannia også velger å forlate EUs indre marked må landet forhandle nye handelsavtaler «linje etter linje» og «sektor etter sektor.»

Næringsminister Monica Mæland slår fast at den avtalen som EU og Storbritannia kommer frem til etter Brexit vil ha en direkte effekt også på norske markeder.

– Dette er klassiske handelsavtaler som må ratifiseres av alle de 27 land EU-landene, sier Zuleeg.

Han tror britene kommer til å gå for en «hard brexit» der de kutter de meste av båndene til EU og melder seg ut av det indre markedet. Dette har foreløpig ikke blitt bekreftet av britiske myndigheter.

Zuleeg mener Brexit-forhandlingene kan bli så harde at de ender i retten. Sjøføkonomen i European Policy Centre mener at det er et åpent spørsmål om Storbritannia vil være en handelspartner for Europa om to, tre års tid og tror at Storbritannia må reforhandle WTO-avtalen som følge av Brexit – og at det dermed vil bli et vanskelig internasjonalt handelsklima.

Statssekretær for EU/EØS, Elsbeth Tronstad, medgir at hun er enig i mye

Storbritannias ambassadør til Norge, Sarah Gillett, understreker de nære handelsforbindelsene mellom Storbritannia og Norge.

// Zuleeg mener Brexit-forhandlingene kan bli så harde at de ender i retten

av analysen til Fabian Zuleeg, men understreker at Storbritannia og Norge har lange og gode handelstradisjoner og at rammeverket for handelen mellom de to landene fortsatt er stabilt og forutsigbart.

– Men det er kjempeviktig at et fremtidig rammeverk mellom Storbritannia og Norge ivaretar han-

Statssekretær for EU/EØS, Elsbeth Tronstad, sier Norge følger nøye med på Brexit-diskusjonene.

delsforbindelsene på samme nivå som i dag, sier hun.

Ifølge Tronstad har Norge et legitimt ønske om å delta i forhandlingene mellom EU og Storbritannia om sistnevntes eventuelle adgang til EUs indre marked, på grunn av Norges EØS-medlemskap. Hun understreker at EU og EØS tilsammen består av 31 land som ønsker et fremtidig samarbeid etter Brexit.

– Norge følger nøye med på diskusjonene mellom EU og Storbritannia om Brexit, sier hun.

Ifølge Elsbeth Tronstad kommer mye an på hva de 27 landene i EU til sammen kommer frem til når det gjelder hva som skal skje etter Brexit.

– Som EØS-medlem må vi følge prosessene best mulig i begge disse leirene, sier Tronstad.

Unngå å bli ribbet av julehandelen

Julehandelen koster oss mer enn noen gang

Av Maria Setsaas, forbrukerøkonom i Danske Bank

Juleforberedelsene går som det suser og nordmenn bruker mer på julehandel enn noen gang. Netthandel har gjort det enkelt å starte jakten på gode tilbud tidlig, men vi bruker også langt mer enn før. Med noen enkle grep kan du unngå en økonomisk smell på nyåret.

I følge handelsorganisasjonen Virke, brukte gjennomsnittsnordmannen 10 700 kroner på julehandelen i 2015 – en økning på 230 kroner sammenlignet året før. Tallene forventes å ligge rundt samme nivå i år.

Vi ser en del av de samme trendene som i fjor – rekordhøye boligpriser, lave boliglånsrenter og gode lønninger – nordmenn har fulle lommebøker og det vises igjen under juletreet. I en undersøkelse TNS Gallup har gjennomført på vegne av Danske Bank, svarer 42 prosent av mennene og 39 prosent av kvinnene at de normalt bruker mellom 2000 og 5000 kroner på julegaver.

Det er forbløffende mange som svarer at de skal bruke høye summer på julegaver. I tillegg starter vi tidligere og tidligere. Jeg tror netthandel har gjort det langt lettere å bli fristet av tilbud og klikke gaver med seg hjem. Annonsering har blitt svært nøyaktig på tvers av digitale flater og vi får en konstant påminnelse om alle gavene vi må handle inn. Det er nok lettere å bruke mer penger på julehandel når en kan få alt unnagjort fra sofakroken.

Vær kreativ på gavefronten

Sett av penger til julehandelen – gjerne på en egen konto – og ikke bruk mer enn planlagt. Det kan gjerne være en mulighet til å bli kreativ med hva du legger under juletreet. Jeg tror vi handler for mer enn hva vi i utgangspunktet har budsjettet. Det være en god ide å sette av beløpsgrense på gaver blant familie og venner. En spareavtale til barn eller barnebarn står kanskje ikke øverst på ønskelisten, men det kan være en fin gave som de vil nyte godt av langsiktig når de skal studere eller kjøpe bolig. Matkurs, dansekurs, eller andre opplevelser er også kreative gaver som kan gi stor glede.

Unngå kredittkortfella

Statistikken viser at sju prosent av nordmenn regner med å ha kredittkortgjeld etter fullført julehandel. Det er ingen god idé å starte nyåret med en økonomisk baksmell. Unngå å låne

penger til å kjøpe gaver, men om du må bruke kredittkortet, så bør det gjøres fornuftig og ikke med mer enn hva du kan betale for i januar. Julehandelen kan fort bli en kostbar opplevelse med kredittkortrenter på 15-20 prosent. Vi har også sett kredittkortselskaper som krever mye høyere renter enn det. Da løper pengene raskt og unødvendig.

Styr unna panikkhandelen

Tall viser at mer enn hver fjerde nordmann starter julegaveinnkjøpene før november. Mens 41 prosent av kvinnene er tidlig ute med handelen, kan kun 14 prosent av menn si det samme. Start julehandelen tidlig for å holde kontroll på utgiftene med gjennomtenkte kjøp. Let etter gode tilbud på nett og i butikk. Panikkhandel på lille juleaften eller juleaften kan lett blir en dyr affære.

Kilder: TNS Gallup 2015, Respons Analyse 2015, Adresseavisen, vg.no og Danske Bank.

Ragnhild Bø Raugland,
senioradvokat MNA/
fagsjef juridiske tjenester

Urolig arbeidsmiljø i åpent kontorlandskap

Forstyrrelser og uro i åpne kontorlandskap er et gjentakende problem i norsk arbeidsliv. I Juristforbundet får vi jevnlig henvendelser om dette. Vi også kjent med at det er mange medlemmer som plages av uro i åpne landskaper, men som aksepterer at det er en del av arbeidshverdagen. Spørsmålet berører både rettslige og faktiske problemstillinger.

Rettslig grunnlag

Den rettslige innfallsvinkelen er arbeidsmiljølovens kap 4 som stiller krav til et gjennomgående, forsvarlig arbeidsmiljø. Historisk og lovteknisk er hovedhensynet bak bestemmelsene knyttet til fysisk fare. Bestemmelsene er forsøkt tilpasset dagens arbeidsforhold, uten at noen av lovens bestemmelser retter seg direkte mot åpent kontorlandskap. Lovens hovedregel i § 4-1 fastsetter imidlertid at «Arbeidsmiljøet i virksomheten skal være fullt forsvarlig ut fra en enkeltvis og samlet vurdering av faktorer i arbeidsmiljøet som kan innvirke på arbeidstakernes fysiske og psykiske helse og velferd». Ved planlegging og utforming av arbeidet skal det legges vekt på å forebygge skader og sykdommer, jf § 4-1, nr 2. Likeledes har aml § 4-4 krav til det fysiske arbeidsmiljøet, bla. ved at fysiske arbeidsmiljøfaktorer som bygningsmessige forhold, støy o.l. skal være fullt forsvarlig ut fra hensynet til arbeidstakernes helse, miljø, sikkerhet og velferd.

Det er også øvrige bestemmelser i kapittel 4 som gir anvisning på standard regulering innenfor dette tema. Aml §§ 4-1 og 4-4 er ikke uttømmende regulert i loven. Reglene må tilpasses de faktiske forhold.

I tillegg til lovens bestemmelser, er det gode grunner, «reelle hensyn», som begrun-

ner et krav eller et ønske om et roligere arbeidsmiljø. Det er et gjennomgående problem med åpne kontorlandskap at det fort blir forstyrrende støy og uro i lokalet. Dette påvirker både konsentrasjon og arbeidsleveranse, og som over tid kan medføre helseplager. Utover rent støy, ligger også en begrensning for hva man som kollega har behov for å vite noe om. Informasjon som ikke vedkommer arbeidsoppgaven, typisk kollegaers privatliv, høy latter, unødvendig snakk, bør begrenses. Det samme gjelder spising og generell forstyrrende adferd.

Det er imidlertid ikke bare ulemper med et åpent kontorlandskap. Det har, på tross av forstyrrende uro, også sine fordele. Mange opplever det som lettere å ta kontakt med kollegaer om arbeidsrelaterte forhold. Særlig blir det påpekt at det er enklere å få en aktiv opplæring og informasjonsutveksling når man ikke blir stoppet av lydtette kontorvegger.

Faktisk tilrettelegging – retningslinjer

Arbeidsgiver har et ansvar for å organisere og lede arbeidet slik at det ivaretar lovpålagt og praktiske vernebehov, innenfor en generell og rimelig grense. Normalt gjøres dette ved at virksomheten fastsetter føringer eller retningslinjer for prat, samarbeid og samhandling i åpne kontorlandskap. Vanlig praksis er at om det skal prates, så skal dette skje med lav stemme. Det bør fortrinnsvis kommuniseres utenfor landskapet, for eksempel i et møterom eller et fellesrom. I de fleste kontorlokaler finnes det i dag egne rom/kabiner som kan benyttes til telefonsamtaler og andre samtaler. Slik loven er formulert, er dette arbeidsgivers ansvar. Dette samsvarer også med det faktiske arbeidslivet. Når det gjelder private forhold, bør disse samtalene holdes utenfor et åpent kontorlandskap.

Retningslinjer for arbeid og samhandling i åpne arbeidslokaler vil i de fleste

virksomheter være gjenstand for drøftinger mellom ledelsen, de tillitsvalgte og verneombudet. Prosedyrer for dette finnes i arbeidsmiljølovens kapittel 7 om arbeidsmiljøutvalg, samt kapittel 6 om verneombud. I tillegg vil virksomheten normalt ha en intern personalhåndbok som gir føringer for samarbeidet og dets innhold. Et råd kan i denne sammenheng være at tema rundt åpent landskap med jevne mellomrom settes på dagsorden, for eksempel i arbeidsmiljøutvalget.

Utover de generelle bestemmelsene som er vist til her, kan det være aktuelt med personlig/individuelle tilpasning for den enkelte arbeidstaker. Dette følger av prinsipper om arbeidsgivers tilretteleggingsansvar, samt arbeidsmiljølovens § 4-6. Bestemmelsen gjelder direkte ved

sykdom, men det er ikke noe i veien for at det tilrettelegges før det går så langt. En typisk individuell tilpasning kan være en hjørneplass, en god skjermvegg, vindusplass, bruk av hjemmekontor eller rett og slett cellekontor, eventuelt hvor dette deles med en eller to andre.

Vi ser at enkelte arbeidsplasser benytter øreklokker for å gi den enkelte arbeidsro. Dette er for mange en ubehagelig og lite tilfredsstillende måte å jobbe på. Denne type avskjerming kan brukes som en avlastning. Det bør da bekostes av arbeidsgiver. En tilpasning for arbeidstaker innenfor rammene i avsnittet her, vil nødvendigvis måtte bli vurdert ut i fra at den enkelte må være forberedt på å tåle noe lyd i et kontorlokale av denne typen.

Råd og bistand fra Juristforbundet

Juristforbundet tilbyr sine medlemmer juridisk rådgivning og bistand innenfor arbeidsrettslige spørsmål. Kommer du som medlem i en vanskelig situasjon på arbeidsplassen, er det bare å kontakte Juristforbundets advokater.

Kontakt

Sentraltbord: 40 00 24 25

E-post: advokat@juristforbundet.no

For det tilfellet at forstyrrelser i arbeidsmiljøet fører til graderte plager, vil vi anbefale at det tas kontakt med tillitsvalgte eller verneombudet, og at man sammen med en av disse får råd og hjelp for hvordan dette best kan løses. Juristforbundets Advokatkontor kan også bistå deg.

Et ledertips i vinterkulden – spre litt varme og energi

I henvendelsene som kommer inn til Advokatkontoret, dukker det opp et bredt spekter av arbeidsrettslige problemstillinger. Henvendelsene tar også opp forhold knyttet til ledelse. I en sak fikk vi følgende beskrivelse av en leder: «Hun er en effektiv leder, men hun leder uten varme.» Flere av medlemmene som tar kontakt med oss gir lignende beskrivelse av deres ledere.

Mange av lederne i norsk arbeidsliv blir målt på effektivitet, leveranser med økonomisk gevinst, tiltak som gir besparelser, skjema som kan krysses ut, kapasitet og oppmøte på arbeidsstedet. Disse målelementene er vel og bra, og nødvendige. Det våre medlemmer etterspør, er ledere som i tillegg klarer å spre motivasjon, varme og energi i arbeidshverdagen.

En leder som ser personen bak tiltakene, effektiviteten og det som faktisk leveres, vil fort kunne bidra til at å skape økt motivasjon og arbeidsglede blant sine medarbeidere. Tid og tanker for sine medarbeidere skaper energi. Et godt tips er å se på sine medarbeidere som medspillere, som en del av et team, hvor man spiller på et felles lag. Det er imidlertid ikke tradisjon for at ledere skal måles på disse elementene, og det er i første rekke opp til den enkelte leder å foreta en vurdering her. Dette kan gjøres ved å stille seg spørsmålet: «Er jeg god nok til å se medarbeiderne mine, høre hvordan de har det, inviterer jeg til reelt samspill og evner jeg å bygge gode relasjoner, også medarbeiderne i mellom?»

Det er ikke sikkert det er den store tidsmessige investeringen som skal til. Det kan vel så gjerne være innretningen på kontakten mot medarbeiderne. Det kan være å senke tempo inn i samtaler, tilpasse kommentarene så

de får et positivt tilsnitt og gjerne relatert til noe annet enn den konkrete arbeidsoppgaven, gi rom for medarbeideren til å mene noe, «en klapp på skulderen», sette av tid til å spise lunsj sammen eller ha en sosial samling når et delmål er nådd.

En ting er at manglende personlig varme fort kan bidra til lavere effektivitet mv. Vi tror også det kan bidra til mistrivsel og negativt fokus. I en hektisk arbeidssituasjon vil positiv støtte gi større handlingsrom og prestasjons-evne. Virksomheten er avhengig av de som faktisk utfører jobben og som er operative i det daglige. Det å evne å holde motivasjonen oppe, er viktig. Vår erfaring er at det i perioder med høyt arbeidspress, uten samspill og energibidrag, lett kan oppstå samarbeidsproblemer og sykemeldinger.

Juristforbundet har fokus på ledelse, også i vår rådgivning med medlemmene. I tillegg tilbyr vi, i samarbeid med Juristenes Utdanningscenter, kurs og konferanser innenfor dette tema.

Vi bygger stein på stein

Juristforbundet arbeider kontinuerlig med å bli bedre. Vi skal gi medlemmene stadig bedre tjenester og fordeler. Samtidig skal vi representere dem overfor resten av samfunnet på en stadig bedre måte. Vi skal bygge stein på stein.

Derfor har vi denne høsten, nok en gang, spurt medlemmene om hva de ønsker av oss og mener om oss. Noe av det vi fikk vite, var at medlemmene i hovedsak hadde meldt seg inn i forbundet ut fra ønsket om å være organisert, oppnå medlemsfordeler og få hjelp til lønnsforhandlinger.

Høyest kjennskap og bruk av medlemsfordelene har Juristkontakt. De som har benyttet medlemsfordelene, er mest fornøyd med bank, forsikring, JUS-kurs og lønnsstatistikk.

Lønns- og tariffarbeid er viktige, spesielt for medlemmer i offentlig sektor, men de mener at forbundet kan bli enda bedre på dette området. For privat sektor er et godt faglig tilbud og gode bank- og forsikringstilbud det viktigste.

Det er særlig hyggelig at hele 79 % av dem som har vært i kontakt med sekretariatet, er fornøyd eller svært fornøyd (4 eller 5 på skala 1-5) med behandlingen.

Vi har heller ingen grunn til å bekymre oss for Juristforbundets fremtid. Over halvparten er enige (52 % svarte 4 eller 5) er enige i at «Juristforbundet er en fremtidsrettet organisasjon». Dessuten regner omkring 75 % av medlemmene det som sannsynlig eller svært sannsynlig at de fortsatt er medlemmer om to år.

Vi skal som forbund være en synlig og tydelig samfunnsaktør. Vi skal drive med politisk påvirkning og bred samfunnskontakt. Målet er å styrke og underbygge rettssikkerheten for alle, samtidig som vi synliggjør verdien av juridisk kompetanse. Dette kommer klart frem i forbundets formålsparagraf: «...å synliggjøre betydningen av juridisk kompetanse i samfunnet». Samtidig gir våre medlemmer både støtte til arbeidet og et klart oppdrag i medlemsundersøkelsen:

80 % mener at «Det er viktig at Juristforbundet engasjerer seg i dagsaktuelle juridiske temaer», mens 58 % mener tilsvarende at «Det er viktig for meg at Juristforbundet er synlig i media». 57 % er enige i at «Juristforbundet bygger juristers profesjon og omdømme gjennom å delta i samfunnsdebatten» (alle svar 4-5 på skala 1-5).

Opinion, som leverte undersøkelsen, mente dette var oppsiktsvekkende gode tall for en interesseorganisasjon.

Forbundet har dessverre ikke alltid vært like synlige og tydelige gjennom sin 50-årige historie. Men jevnt og iherdig arbeid gjennom flere år har gitt resultater. Vi opplever i dag at politikere og journalister selv tar kontakt med forbundet for å høre våre råd og synspunkter. Stadig flere organisasjoner kommer til oss for å samarbeide om ulike prosjekter. Dette gir gjennomslag for Juristforbundets verdier og mål, men også for de mer enn 21 000 medlemmenes anseelse og posisjon. Vi har likevel fortsatt en god vei å gå. Sammen skal vi bygge stein på stein.

Her finner du både de juridiske fagartiklene og meningsytringer / debatt om jus, politikk og samfunn. Juristkontakt oppfordrer alle lesere til å delta. Enten du ønsker å dele en fagartikkel med andre eller du har en mening å ytre. Både små og store temaer er interessante. Send gjerne med et foto av deg selv. Juristkontakt tar forbehold om at svært lange innlegg må forkortes.

Innlegg sendes med e-post til omg@juristkontakt.no

Fremmedkrigere

Fremmedkrigere og domstolenes kunnskap om internasjonal humanitær rett – Rettssikkerhet og humanitært handlingsrom

■ Av **Espen Flagstad**, juridisk seniorrådgiver i Røde Kors

I Mosul raser kampene mellom Den Islamske staten (IS) og irakiske soldater, og Norge bidrar med militær opplæring av peshmergastyrker. I Jordan trener norske styrker syriske opprørere, som skal kjempe mot IS i Syria.

Samtidig står to personer tiltalt i Oslo tingrett, for støtte til og deltakelse i terrororganisasjon, og forsøk på slik deltakelse etter straffeloven av 1902 (strl.) §§ 147d (gjeldende straffelovs § 136 a). Kampen mot IS kjempes således på flere fronter. I Syria og Irak skjer det ved bruk militære virkemidler. I norske domstoler kjempes kampen ved å stille personer til ansvar for deres deltagelse i terrororganisasjoner.

Mens Forsvaret er tydelig på at det militære oppdraget også skal inneholde opplæring i internasjonal humanitær rett (IHR), er det grunn til å stille spørsmålstegn ved påtalemyndighetens og domstolenes bruk av dette regelverket når de straffeforfølger de såkalte fremmedkrigerne.

Straffrihet for utøvelse av medisinske oppgaver

I Syria og Irak er det ikke-internasjonal væpnet konflikt etter Genèvekonvensjonenes fellesartikkel 3. De handlinger som utføres av partene i disse konfliktene skal således være innenfor fellesartikkel 3 og de sedvanerettslige regler som kommer til anvendelse i IHR. En av disse sedvanereglene er forbudet mot straff for utøvelse av medisinske oppgaver. Regelen gjenspeiles i Tilleggsprotokoll II til Genèvekonvensjonene av 1978 (TPII) art 10. Regelen omfatter også medlemmer av væpnede grupper som utøver medisinske oppgaver. Til og med der gruppen etter intern rett er å regne som terrororganisasjon.

I en dom fra Oslo tingrett i 2015, hvor de tiltalte ble dømt etter straffeloven av 1902 § 147 d, påberopte tiltalte seg å ha utøvd humanitær aktivitet i Syria. Blant annet skulle de tiltalte ha deltatt rednings- og sanitetsarbeid under og etter angrep. Med henvisning til forarbeidene uttales det i dommen at humanitære oppgaver for en terrororganisasjon ikke kan fritas for straff, da en slik innsats «...bidrar til at flere ressurser kan frigjøres til bruk i kjernevirksomheten – for ISILs del å skape sitt kalifat ved hjelp av terrorvirksomhet». Se TOSLO-2015-175034 side 14. Spørsmålet om og eventuelt hvordan IHR regulerer de handlingene som vedkommende er tiltalt for ble ikke behandlet.

Dommen ble anket og 18. januar 2016 avsa Borgarting lagmannsrett dom i ankesaken. Se LB-2015-108037. Domfellelsene for brudd på strl. § 147d ble opprettholdt. (1) Lagmannsretten gikk likevel mer nyanisert til verks enn tingretten. I dommen vurderes det om forbudet mot straff i TP II art 10 gjør at visse former for humanitært arbeid kan falle utenfor deltakerbegrepet i straffeloven § 147 d. Etter en drøftelse av uttalelser i forarbeidene, og forholdet til de folkerettslige forpliktelser etter TPII art 10 uttales:

«Lagmannsretten kommer etter dette til at de mer kvalifiserte former for humanitært arbeid, som for eksempel å redde mennesker ut av bombede hus og lignende hjelp til sårede og syke, ikke kan anses som straffbar deltakelse i terrororganisasjonen, selv om det er fordelaktig for organisasjonen. Men det må presiseres at den som fyller vilkårene for å være deltaker i en terrororganisasjon, vil kunne straffes etter straffeloven... §147 d selv om bidraget til organisasjonen også har bestått i humanitært arbeid som faller utenfor det straffbare. Det vil da høre under straffutmålingen å avgjøre det nærmere omfanget av deltakelsen.»

Selv om det er bra at Lagmannsretten synliggjør at det eksisterer et forbud mot straff for utøvelse av medisinske oppgaver i IHR, er dommen likevel problematisk på to områder:

1. Formålet med forbudet mot straff for utøvelse av medisinske oppgaver er å sikre at sårede og syke, enten de tilhører væpnede grupper, statens væpnede styrker, eller er sivile, skal kunne få nødvendig behandling. Dette gjelder uavhengig av hvilken part som gir den medisinske behandlingen.

Lagmannsretten måtte ta stilling til former for humanitært arbeid som ikke nødvendigvis er det samme som helsehjelp. De oppgavene som Lagmannsretten nevner i uttalelsen omfattes imidlertid av definisjonen av

Sivile flykter fra Mosul i Irak. Bildet er tatt i landsbyen Gogjali øst for Mosul. (Foto: ICRC / A. Qusay)

Den stadig økende bruk av de norske terrorbestemmelsene på handlinger begått i væpnet konflikt er ikke uproblematisk

helsehjelp i TP II artikkel 10. Dersom norsk rett skiller mellom kvalifisert og ikke-kvalifisert humanitært arbeid, må man være mye mer presis i forhold til at dette ikke omhandler helsehjelp slik dette er definert i TP II artikkel 10, all den tid straffeloven gjelder med de begrensninger som følger av folkeretten jf. straffeloven § 2. Slik uttalelsene står nå gis det ikke et klart bilde av hvor grensene mot TP II art 10 går.

2. Når det gjelder siste del av uttalelsen om at det må skilles mellom det å utføre humanitært arbeid og medlemskapet i terrororganisasjonen, er dette vanskelig å forene med forpliktelsene som følger av TP II artikkel 10 nr. 1. Der står det at «under no circumstances shall any person» straffes. Straffefølgelse av personer som yter helsehjelp for deres medlemskap

i væpnede grupper, i stedet for det å gi medisinsk hjelp, vil også undergrave formålet med bestemmelsen om å sikre helsehjelp i væpnet konflikt. Ordlyden «under no circumstances» i artikkel 10 er valgt bevisst. Denne viktige nyansen synes ikke Lagmannsretten å ha sett, og burde vært vurdert når man først uttaler seg om problemstillingen.

Dommen i Lagmannsretten viser at det er viktig at både påtalemyndighet, forsvarsadvokater og dommere forstår hvilke regler som kommer til anvendelse når man skal straffeforfølge personer som deltar i kamphandlinger på vegne av væpnede grupper i væpnet konflikt. Med ikrafttreddelsen av strl. § 145 i juli i år, som forbyr «rettsstridig» deltakelse i «militær virksomhet» i væpnet konflikt i utlandet, blir ikke kunnskap om IHR og forbudet mot straff for utøvelse av medisinske oppgaver mindre viktig.

Manglende kunnskap om IHR går ikke bare utover den enkeltes rettssikkerhet. I tillegg kan kriminaliseringen av medisinsk hjelp fra væpnede grupper medføre at sivile på territorium som kontrolleres av væpnede grupper ikke får nødvendig hjelp. Da IS tok kontroll over Mosul i juni 2014 var det i underkant av to millioner innbyggere der. Ulike kilder spriker på antallet innbyggere som er

SARC som frakter ut en pasient gjennom en humanitær korridor i Aleppo i Syria. (Foto: SARC / Abdul Kader)

igjen nå, men Den internasjonale Røde Kors Komitéen (ICRC) forbereder seg på at opp mot 800 000 mennesker kan flykte fra Mosul i forbindelse med den militære operasjonen mot IS. ICRC regner også med at fire og en halv million sivile lever i områder av Syria som er vanskelige å nå, grunnet beleiring, eller annen form for territoriell kontroll utøvd av ulike væpnede grupper. I væpnet konflikt er sivile avhengig av den helsehjelp de kan få fra den part som har territoriell kontroll. Røde Kors har som mandat å fremme internasjonal humanitær rett (IHR), og er derfor opptatt av økt kunnskap om IHR blant norske dommere, påtalemyndighet og forsvarere. Særlig når det gjelder forbudet mot straff for utøvelse av medisinske oppgaver.

Den stadig økende bruk av de norske terrorbestemmelsene på handlinger begått i væpnet konflikt er ikke uproblematisk. Angrep på sivile personer, sivile objekter, sanitetspersonell og sanitetsob-

jekter, vold og annen inhuman behandling av fanger, og seksuelle overgrep begått i væpnet konflikt, er omfattet av strl. kapittel 16 om krigsforbrytelser. Bestemmelsene underbygger IHR, ved å skape incitament til etterlevelse av krigens regler. Blant annet fordi straffebud mot krigsforbrytelser gjelder likt for alle parter. Dette i motsetning til terrorbestemmelsene, som ensidig rettes mot en av partene. Krigsforbryterbestemmelsene underbygger også det humanitære handlingsrommet, som sivile rammet av væpnet konflikt er avhengige av. Straff for handlinger begått i væpnet konflikt bør heller vurderes opp mot krigsforbryterbestemmelsene. Det gjelder også i Syria og Irak, når partene bryter IHR.

Utfordringen er at det i praksis er lettere å bygge en straffesak rundt medlemskap i terrororganisasjon, eller rettsstridig deltakelse i væpnet konflikt i utlandet, enn å bevise en krigsforbrytelse eller medvirkning til krigsforbrytelse begått i et annet land. Samtidig

er det viktig at bestemmelsene om krigsforbrytelser benyttes så langt det er mulig, da dette virkemiddelet underbygger IHR og det humanitære handlingsrommet i væpnet konflikt. Her kreves det at påtalemyndighet og domstoler er modige nok til å velge noe annet enn minste motstands vei.

Er ikke norske domstoler og påtalemyndighet bevisste på forholdet mellom straffelov og IHR, bidrar man til å undergrave beskyttelsen av sivile i Syria og Irak og deres tilgang til medisinsk hjelp, som de sivile har behov for og rett til etter IHR.

(1) Lagmannsrettens dom ble anket til Høyesterett. De avsa dom 28. juni 2016. Høyesterett tok imidlertid kun stilling til straffutmålingen. Ikke forholdet mellom IHR og straffeloven, Se HR-2016-1422-A.

Neste
utgave av
Juristkontakt
kommer
25. januar.

Annonsefrist 13. januar

Ring: 918 16 012
eller e-post:
perolav@07.no

arkitektbedriftene

Juridisk rådgiver

Vi søker en dyktig jurist med interesse for arbeidsrett og for å arbeide i området mellom jus, forretningsvirksomhet og bransjepolitikk.

Søknadsfrist: 10. januar

Send søknad til, eller kontakt for ytterligere informasjon:

administrerende direktør
Egil Skavang
egil@arkitektbedriftene.no
Mobil: 902 48 262

www.arkitektbedriftene.no

Når du annonserer i
Juristkontakt blir din
annonse sett av over

21 000
medlemmer

Ring: 918 16 012
eller e-post:
perolav@07.no

Advokatfirma MNA

KOGSTAD LUNDE
— & Co. —

ADVOKAT / ADVOKATFULLMEKTIG

Vi ønsker å knytte til oss en yngre, dyktig advokat/advokatfullmektig, fortrinnsvis med erfaring innen EØS-rett. Det vil også være en fordel om vedkommende har noe erfaring fra politi- eller påtalemyndighet.

Stillingsens primære saksområder for øvrig vil særlig være innen forsikrings- og erstatningsrett, men det vil også være mulig å arbeide med rådgivning innen familie- og arverett, forbrukerkjøp og fast eiendomsrettsforhold, avtalerett samt diverse andre sivilrettslige saksområder.

Stillingsinnholdet er således variert og vil kunne tilpasses noe i forhold til den ansattes kompetanse, erfaring og interesser. Det vil også bli gitt anledning til å prosedere saker for domstolene.

Søknadsfrist 19. desember 2016.

Ta gjerne kontakt med advokat / senior partner Trond Werner Lunde (tlf. 23 35 88 10) eller kontorleder Hanne Westerheim (tlf. 23 35 88 16) for nærmere opplysninger.

Skriftlig søknad vedlagt CV, vitnemål og attester sendes til:

Advokatfirma MNA Kogstad Lunde & Co DA
v/ Trond Werner Lunde
Postboks 1360 Vik
0113 Oslo

Mailadresse: hw@klco.no

Vi søker en dyktig jurist til ufordrende jobb innen tilsyn

Arbeidet med markedstilsyn med produkter til byggverk står overfor store og spennende utfordringer. Det skjer endringer i måten byggevarer distribueres, og det er store forventninger til tilsyn. Arbeidet skal derfor prioriteres høyere i direktoratet. Vi søker en dyktig jurist med interesse for tilsyn som kan være med i gjennomføring av tilsyn og videreutvikling av tilsynet.

Kontaktperson: avdelingsdirektør Janneke Solem
tlf. 901 87 251 eller jas@dibk.no

Søknadsfrist: 7. januar 2017

Mer informasjon om direktoratet og den ledige stillingen finner du på www.dibk.no

GRATIS

Kurs, deltakelse og opphold i enkeltrom er gratis. Reiseutgifter dekkes etter billigste reisemåte.

Kurs for tillitsvalgte

Ny som tillitsvalgt

Målgruppe: **Tillitsvalgte i statlig sektor**

Fra: **Onsdag 22. mars 2017 kl. 11.00**
Til: **Fredag 24. mars 2017 kl. 14.00**
Sted: **Støtvig Hotel, Larkollen**

Kursnummer: **2017652**
Påmeldingsfrist: **17. februar 2017**

Dette kurset er obligatorisk for alle tillitsvalgte i staten og skal i utgangspunktet gjennomføres før man kan delta på de andre kursene.

Kurset har som mål å gjøre deg tryggere i rollen som tillitsvalgt. Tillitsvalgte som er trygge i rolleforståelsen er bedre i stand til å oppdage og gripe fatt i ulike problemstillinger som berører medlemmene, og bedre egnet til å delta aktivt i gode prosesser. Dette krever kjennskap til avtaleverk, organisasjonsforståelse og Juristforbundets politikk, samt bevissthet på egen rolle og relasjoner overfor øvrige parter i arbeidslivet.

Kurset vil gi deg en introduksjon til hovedavtalen og hovedtariffavtalen, begge sentrale avtaler for våre medlemmer i staten og for deg som deres tillitsvalgte.

Vi gjennomgår avtalenes formål og intensjon, former for medbestemmelse, virkeområde, klargjør partsforholdet og partenes rettigheter og plikter, sentrale og lokale forhandlingsordninger, samt tar en gjennomgang av lønssystemet. I tillegg gir kurset deg kjennskap til Juristforbundet og Akademikernes organisasjonsoppbygging og politikk.

Målsettingen med kurset er å bidra til at du som tillitsvalgt opplever deg trygg i rollen, kjenner det grunnleggende regelverket, hvilke virkemiddel du har tilgjengelig og hvilke arenaer du arbeider på.

Påmelding: www.juristforbundet.no/tillitsvalgt

Spørsmål: **Solveig Dahl Kongsvik** | sdk@juristforbundet.no | **915 55 268**

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest 1 uke før kursstart. I motsatt fall vil det påløpe et gebyr på kr 500,-. Dette gjelder ikke ved sykdom.

JURIST
FORBUNDET

Tillitsvalgtkurs 2017

Program og påmeldingssider oppdateres fortløpende på www.juristforbundet.no/tillitsvalgtkurs

Endringsprosesser i offentlig sektor – kursnummer 2017651

9. - 10. februar, Quality Spa og Resort, Son
Målgruppe: primært statlig sektor, men åpent for kommunal sektor og Spekter-Helse

Arbeidsrettslige temaer del 1

9. - 10. mars, sted kommer senere
Målgruppe: tillitsvalgte i alle sektorer

Tariffkonferanse

16. - 17. mars, sted kommer senere
Målgruppe: tillitsvalgte i alle sektorer

Grunnkurs: Ny som tillitsvalgt - introduksjonskurs – kursnummer 2017652

22. - 24. mars, Støtvig Hotel, Larkollen
Målgruppe: tillitsvalgte i statlig sektorer

Spesialkurs: Forhandlingsteknikk – kursnummer 2017655

4. - 5. mai, Støtvig Hotel, Larkollen
Målgruppe: tillitsvalgte i alle sektorer

Spesialkurs: Tillitsvalgtkurs 2017 – kursnummer 2017650

1. - 2. juni, Farris Bad, Larvik
Målgruppe: tillitsvalgte i alle sektorer

Grunnkurs: HTA og lokale forhandlinger i staten – kursnummer 2017653

30. august - 1. september, Støtvig Hotel, Larkollen
Målgruppe: tillitsvalgte i statlig sektor

Grunnkurs: HTA og lokale forhandlinger i staten – kursnummer 2017654

13. - 15. september, Støtvig Hotel, Larkollen
Målgruppe: tillitsvalgte i statlig sektor

Spesialkurs: Forhandlingsteknikk – kursnummer 2017656

19. - 20. oktober, Thon Hotel Vetre
Målgruppe: tillitsvalgte i alle sektorer

Konflikthåndtering

13. - 14. desember,
Målgruppe: tillitsvalgte i alle sektorer

Nytt om navn

Ansettelser og utnevnelser

Aanesen, Odd Arthur, seniorskattejurist,
Skatt Sør – Kristiansand

Alme, Olav H., juridisk seniorrådgiver,
Telia Norge AS

Amlie, Stefan, advokat, Codex Advokat
Tromsø AS

Asbjørnsen, Marit Frenningsmoen,
advokat, Advokat Jonny Holen A/S

Askilsrud, Hans Petter, advokat, Advokat
Per Engebret Askilsrud

Askjer, Angela Ekholdt,
dommerfullmektig, Eiker og
Kongsberg tingrett

Axelsen, Mari Emilie Haaland, leder,
Gatejuristen Bergen

Barlaup, Erlend, advokat,
Boligbyggelaget TOBB

Bauge, Marte, dommerfullmektig,
Øst-Finnmark tingrett

Behringer, Paal Alexander, direktør,
Norges Bank

Bjørklund, Andreas, advokatfullmektig,
Kluge advokatfirma AS

Bjørntvedt, Kjetil, advokat, Econa

Cleve, Caroline, rådgiver, Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Eide, Trude Wessel, avdelingsdirektør,
Kunnskapsdepartementet

Eieland, Ida, advokatfullmektig,
Trondheim kommune
– Kommuneadvokaten

Engen, Sirin, rådgiver, Klima- og
miljødepartementet

Flatåker, Lars Hallvard Moen, advokat,
Advokatfirmaet
PricewaterhouseCoopers AS

Gjems-Onstad, Linn Elise, politiadvokat,
Oslo politidistrikt – Grønland
politistasjon

Hagen, Thomas, senioradvokat,
Advokatfirmaet Schjødt AS

Hauge, Tonje Brunvand, rådgiver,
Statens sivilrettsforvaltning

Havn, Anne Melangen, førstekonsulent,
Utenriksdepartementet

Hognestad, Randi Elin, advokat,
Skagen AS

Iversen, Kari Tveter, advokat,
Advokatfirmaet Grindstad & Co. ANS

Jonassen, Martin, dommerfullmektig,
Fredrikstad tingrett

Li, Wensing Pytterud, advokat, Deloitte
Advokatfirma AS

Lieungh, Einar Salvesen, politifullmektig,
Øst politidistrikt – Romerike

Løvdal, Mari Jarlsdatter, seniorrådgiver,
Nasjonalt klageorgan for
helsetjenesten (Helseklage)

Nilsen, Eirik Skogstad,
byggesaksbehandler/jurist,
Kristiansand kommune

Nossum, Jenni Maria, førstekonsulent,
Nærings- og fiskeridepartementet

Nærdal, Olav, senioradvokat, Deloitte
Advokatfirma AS

Rathore, Karolina, rådgiver,
Nordhordland Kemnerkontor

Revheim, Stian Kahrs, head of legal and
compliance, MHWirth AS

Rudberg, Joon-Petter, markedssjef,
Legal24 Advokatfirma AS

Sollie, Mona, avdelingsleder, Drammen
Parkering KF

Støverud, Hanne Terese, juridisk
rådgiver, Lørenskog kommune

Sørland, Tore Johan, advokat, Advokat
Tore Johan Sørland

Valen, Herman, advokat, Advokat
Herman Valen

Nye medlemmer i Juristforbundet

Aasen, Gunnar

Bjerke, Jorun, advokat, Akershus
fylkeskommune

Bjørnstad, Nora Løvøi, advokat,
Codex Advokat Oslo AS

Daae, Alexander, dommerfullmektig,
Larvik tingrett

Halvorsen, Therese Fredrikke,
politifullmektig, Vest politidistrikt

Hognes, Berit Fredriksen, konsulent,
Trondheim kommune – Trondheim
bydrift, idrett, park og skog

Lauritzen, Maria, seniorrådgiver,
Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Rahimian, Dan Mahyar,
advokatfullmektig, Advokatfirmaet
Stokholm Svendsen AS

Rognaldsen, Kristina Domben, rådgiver,
NAV Bergenhus (kommune)

Selmer, Natali Amanda,
spesialkonsulent, Oslo kommune
– Bymiljøetaten

Sigurdardottir, Linda Bjørk, juridisk
rådgiver, NTNU

Verma, Isha, førstekonsulent, NAV Arbeid
og ytelser Romerike

Vikstøl, Øystein, advokat, Advokatfirma
Øystein Vikstøl

With, Line, advokat, Norwegian Claims
Link AS

Nye studentmedlemmer i Juristforbundet

Aaen, Malin, Universitetet i Agder

Aas, Malin, Universitetet i Agder

Abdulrhaman, Habiba Ismail, Høgskolen
i Buskerud og Vestfold

Askbo, Synnøve, Universitetet i Agder

Butt, Ariba, Høgskolen i Buskerud
og Vestfold

Bäckstrøm, Runar, Universitetet
i Tromsø

Dale, Falk-Mathias, Høgskolen
i Lillehammer

Endreson, Sara Marie, Universitetet
i Oslo

Fagerbakke, Vilde, Høgskolen
i Lillehammer

Fossum, Vilde, Høgskolen i Lillehammer

Gjerde, Pia Marie Friele, Universitetet
i Agder

Gjersem, Camilla, Universitetet i Oslo

Grepssly, Elise Hanstveit, Universitetet
i Agder

Grøndahl, Sofie, Universitetet i Agder

Gundersen, Maja, Høgskolen
i Lillehammer

Hatland, Thea, Universitetet i Agder

Hatlebakk, Martine, Universitetet i Oslo

Johnsen, Åsne Tveide, Universitetet
i Agder

Kartnes, Hannah Emilie Lund, Høgskolen
i Buskerud og Vestfold

Kerefov, Temirlan, Høgskolen
i Lillehammer

Lie, Kari, Universitetet i Bergen

Lingaas, Solveig Løseth, Universitetet
i Agder

Mathisen, Ingvar, Høgskolen
i Lillehammer

Nakyonyi, Aisha, Universitetet i Oslo

Nasser, Mohamed, Høgskolen i Buskerud
og Vestfold

Nilsen, Henrik Holm, Universitetet
i Agder

Nordvålen, Anja, Høgskolen
i Lillehammer

Rasmussen, Magnus Mathias Sætre,
Universitetet i Bergen

Ribe, Mariel, Universitetet i Agder

Sandborg, Jenny, Universitetet i Agder

Sandåker, Per Åsmund, Universitetet
i Agder

Silset, Ivar, Høgskolen i Lillehammer

Skrebergene, Mone Emilie, Høgskolen
i Lillehammer

Staulen, Christina Malén, Universitetet
i Bergen,

Sveen, Anna Marie, Høgskolen
i Lillehammer

Svendsen, Sindre Johann Abusland,
Universitetet i Bergen

Tariq, Afsheen, Universitetet i Oslo

Tøllefsen, Monica, Universitetet i Oslo

Vollset, Morten, Universitetet i Oslo

Waage, Tonje Botten, Høgskolen
i Lillehammer

Wahab-Jami, Bavin, Universitetet
i Bergen

Wiig, Audun Johan, Universitetet i Oslo

JURIST
FORBUNDET

Hovedstyret

President

Curt A. Lier
cl@juristforbundet.no

Visepresident

Susanne Eliassen
susanne.eliasen@hel.oslo.kommune.no

Styremedlemmer valgt av representantskapet

Marta Trzcinska
martatr@hotmai.com

Frank Grønås
frank.gronas@trondheim.kommune.no
Karoline Dystebakken (møtende varamedlem)
karoline.dystebakken@arbeidstilsynet.no

Styremedlemmer valgt av seksjonene

Jørn Henry Hammer (Juristforbundet – Privat)
jorn.hammer@gjensidige.no
Sverre J. W. Bromander (Juristforbundet – Stat)
sverre.bromander@politiet.no
Lars Marius Heggberget (Juristforbundet – Kommune)
lars-marius.heggberget@kao.oslo.kommune.no
Mathilde Nerland Lie (Juristforbundet – Student)
mathildenerland@yahoo.com
Ingjerd Thune (Juristforbundet – Dommerforeningen)
ingjerd.thune@domstol.no

Ansattes representant (observatør)

Annette Narverud
ann@juristforbundet.no

Generalsekretær

Magne Skram Hegerberg
msh@juristforbundet.no

Medlemsguide

Ny stilling eller adresse?

www.juristforbundet.no (Min side)
medlem@juristforbundet.no | sentralbord: 40 00 24 25

Forsikring – medlemstilbud

Juristforbundet Forsikring
Nettportal: www.juristforbundet.no/forsikring
Telefon: 23 11 33 11 | e-post: forsikring@juristforbundet.no

Bank – medlemstilbud

Danske Bank
Nettportal: www.danskebank.no/juristforbundet
Telefon: 05550 | e-post: 05550@danskebank.no

Juristforbundets advokatkontor

advokat@juristforbundet.no
www.juristforbundet.no/advokatkontoret
Sentralbord: 40 00 24 25

Lønnsstatistikk/lønnskalkulator

www.juristforbundet.no/lonnskalkulator

Juristkontakt

www.juristkontakt.no
Redaksjonen:
omg@juristkontakt.no | mobil 482 48 352
Annonser:
perolav@07.no | mobil 918 16 012

Jobbmarkedet

www.juristkontakt.no/stillinger

Juristenes Utdanningsenter

www.jus.no | sentralbord: 40 00 26 62

Fagforumet i arbeidsrett ledes av Advokat
Trond Erik Kvalsnes (Simonsen Vogt Wiig),
tingrettsdommer dr.juris Terese Smith
Ulseth og advokat Martin Jetlund (Schjødt).

JUS etablerer to nye fagfora – for deg som ønsker ytterligere faglig fordypning.
Her får du mulighet til å treffe kollegaer, diskutere fag og bygge nettverk.

FAGFORUM I ARBEIDSRETT

Når

9. februar, 11. mai, 14. september og 9. november

For hvem

Deg med 5 års erfaring eller mer innen arbeidsrett.

Sted

Høyres hus,
Oslo

Ledes av

Advokat Trond Erik Kvalsnes (Simonsen Vogt Wiig),
tingrettsdommer dr.juris Terese Smith Ulseth og
advokat Martin Jetlund (Schjødt)

FAGFORUM I PERSONSKADEERSTATNING

Når

5. april, 7. juni, 14. september, 29. november

For hvem

Advokater, saksbehandlere, dommere og andre
som har personskadeerstatning som et av sine
hovedarbeidsområder.

Sted

Høyres Hus og Frognerseteren,
Oslo

Ledes av

Professor dr. juris Morten Kjelland (UiO)